

J/3348
BESZÁMOLÓ

A NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG
ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ
2010. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

TARTALOM

Bevezetés 03

Az elektronikus hírközlési piac helyzete 2010-ben 04

A hírközlési piac általános áttekintése 04

A telefonszolgáltatások piaca 06

Internet szolgáltatások 08

Műsorterjesztés 10

Hírközlési szolgáltatások csomagolása 11

Infokommunikációs szolgáltatások 11

A digitális átállás helyzete 14

A tisztességes, hatékony verseny kialakulásának és fenntartásának elősegítése az elektronikus hírközlési piacon 17

Piacelemzés 17

A piacelemzés során előírt kötelezettségekkel kapcsolatos szabályozási tevékenységek 21

A felhasználók érdekeinek védelme, a szolgáltatók tevékenységének felügyelete 26

A piacfelügyeleti terv végrehajtása 27

A kérelemre folytatott piacfelügyeleti tevékenység 31

A piacfelügyeleti tevékenység nyomán alkalmazott szankciók 32

Elektronikus hírközlési építmények 35

Szolgáltatások és szolgáltatók nyilvántartása 37

Korlátos erőforrásokkal való gazdálkodás 38

A korlátos erőforrás gazdálkodás szervezetei, területei 38

A rádiótávközlés szabályozása 40

Műsorszórás 42

Mérőszolgálati tevékenység 46

A korlátos erőforrás gazdálkodással összefüggő nemzetközi feladatok 49

1. melléklet: A piacelemzési tevékenységek összefoglalója 52

Az utóbbi évtized legjelentősebb trendje a hírközlés területén a konvergencia, vagyis a távközlés, az informatika és az elektronikus média világának összefonódása, az infokommunikációs szektor kialakulása. A szeparált ágazati szabályozás egyre kevésbé tud megfelelni a társadalmi elvárásoknak, és mind a versennyel, mind a fogyasztói jogokkal kapcsolatban olyan helyzetek alakulnak ki, melyekre az elkülönült területekre vonatkozó szabályozások megfelelő megoldást nyújtani nem tudnak. A technikai fejlődés (elsősorban a digitalizáció) következtében a szeparált hírközlési ágazatok kora lejárt: kábeltelevíziós hálózatokon igénybe vehető internet- és telefonszolgáltatás, telefonhálózatokon szélessávú adatátviteli szolgáltatások jelentek meg, az IPTV pedig a műsorterjesztésben hozott új technikai megoldást. Ebből következően az azonos értékláncban történő konvergencia esetén mára már elfogadott *horizontális konvergenciáról* beszélni a berendezések, hálózatok és szolgáltatások esetén. Napjainkban egyre ritkább a hírközlésben, hogy egy szolgáltató kizárólag egyfajta szolgáltatást nyújt, hiszen a kiskereskedelemben a szolgáltatások csomagban történő értékesítése (double-, triple-, quadropay) általánosnak mondható. E konvergencia díjcsomagokkal kapcsolatban nő a kihívás a hatósági jogalkalmazás számára, hogy az egyes felhasználói (fogyasztói, előfizetői) garanciákat miként biztosítsa, illetve milyen módon segítse elő, hogy a *„fogyasztók az elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyilvánosan megismerhetők, meghatározott és méltányos feltételek mellett, a számukra elérhető legalacsonyabb áron, a legmagasabb minőségben vehessék igénybe”*.¹

A konvergencia másik nézőpontja vertikális, amennyiben az összefonódás különböző ágazatok között jön létre (pl. audiovizuális tartalom továbbítása vagy beszédátvitel adathálózaton), avagy az együttesen nyújtott hírközlési és tartalomszolgáltatás (pl. emelt díjas szolgáltatások) esetén. Ezen túlmenően egyre inkább megfigyelhető a hírközlési- és tartalomszolgáltatók, és az elektronikus média közötti tulajdonosi átfedés. E konvergencia környezetben a Hatóság elsődleges feladata, hogy a szolgáltatások igénybevevőinek garanciális jogait védje, valamint a tisztességes és hatékony verseny feltételeit fenntartsa.

Az új, konvergencia hatóság törvényben előírt kötelezettsége², hogy minden év május 31-ig beszámolót terjesszen az Országgyűlés elé előző évi tevékenységéről. E kötelezettségnek eleget téve a Hatóság jelen beszámolójában:

- általános jelleggel értékeli az elektronikus hírközlési piac működését és fejlődését,
- értékeli az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekei védelmének céljából piacfelügyeleti eljárásaiban hozott döntéseit,
- bemutatja a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának, illetve fenntartásának elősegítése érdekében tett intézkedéseket az elektronikus hírközlési ágazatban,
- tájékoztatást ad az elektronikus hírközlési tevékenységet végző szervezetek és személyek jogszabályoknak megfelelő magatartásának felügyeletéről, továbbá
- értékeli az állam tulajdonában álló korlátozott erőforrásokkal (frekvenciákkal, azonosítók) való gazdálkodás következményeit.

2010-ben a Hatóságnak több kihívásnak is eleget kellett tennie. Létre jött több hatóságból - a gazdasági és társadalmi elvárásoknak megfelelően - az új hatóság, mely a média és az elektronikus hírközlés konvergenciájának megfelelően összetett hatáskörrel rendelkezik. Az új szervezet felépítésével párhuzamosan zökkenőmentesen kellett biztosítani a korábbi és az új szabályozásból eredő feladatok ellátását. A médiaszabályozás megújulása mellett, a közösségi szabályozási keretrendszer változása, és az ebből következő implementálási kötelezettség keretében a Hatóság jelentős részt vállalt az elektronikus hírközlésre vonatkozó új szabályozás kidolgozásában. Az új szabályozás hatályba lépését követően a Hatóságnak 2011-ben és 2012-

¹ Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 2. § be) pont.

² A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 119. §.

ben kell gyakorlatát úgy kialakítania, hogy az a legmagasabb szinten megfeleljen a fogyasztók érdekeinek valamint a hatékony és tisztességes verseny védelmében tükröződő társadalmi céloknak.

Az elektronikus hírközlési piac helyzete 2010-ben

A hazai hírközlési piac fejlődése a 2010-es év során is fontos fejleményekkel szolgált a szabályozói munka számára. Az alábbiakban összefoglalt események és kiemelt piaci statisztikák mutatják be azt a piaci környezetet, amelyben a hazai konvergencia hatóság megkezdte működését.

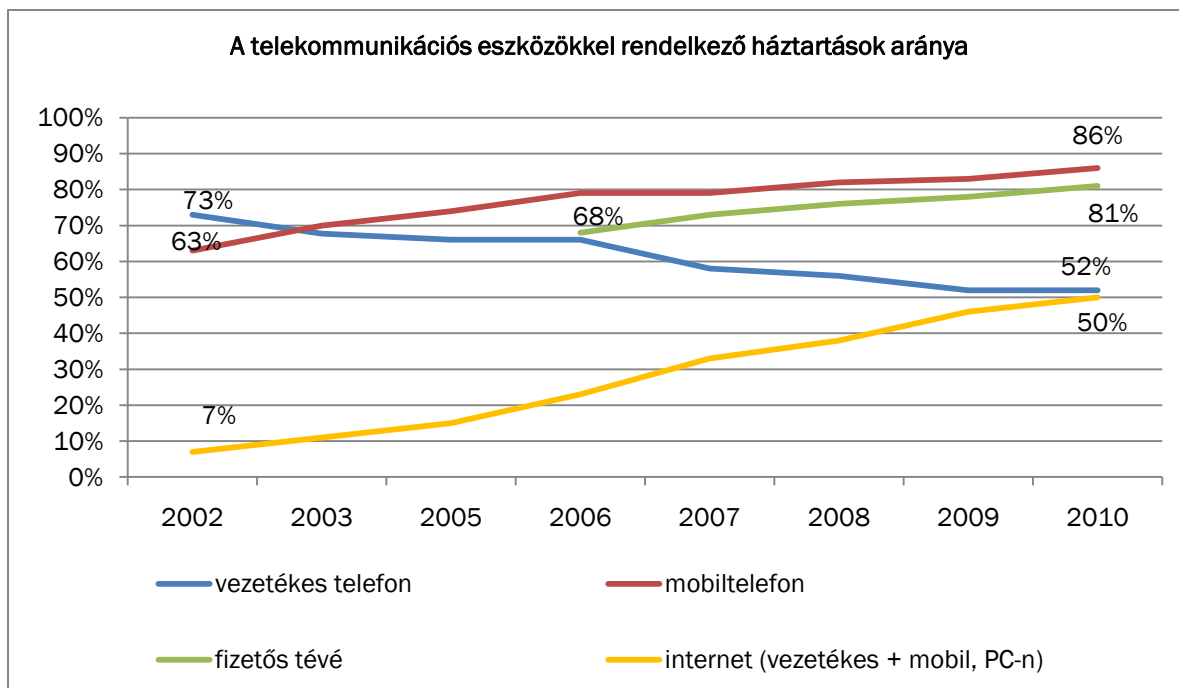
A hírközlési piac általános áttekintése

2010-re általánosságban elmondható, hogy tovább folytatódtak az elmúlt években tapasztalt piaci trendek. A telefon szolgáltatások piacán továbbra is jellemző a vezetékes szolgáltatók előfizetőinek lemorzsolódása, a mobil rádiótelefon előfizetések számának enyhe és dinamikájában lassuló növekedése mellett. Továbbra is népszerű a kábeltévés szolgáltatók által kínált internet alapú telefonszolgáltatás, mely más szolgáltatásokkal összezsomagolva kedvező telefonálási lehetőséget nyújt az előfizetőknek. Az internet előfizetéseket megvizsgálva az látható, hogy 2010-ben jelentős növekedés következett be a mobil internet előfizetések terén. Az előfizetések száma egy év alatt 40%-kal nőtt, míg a vezetékes internet előfizetések növekedése 8% volt, de 2010-ben a vezető internet elérési technológia továbbra is a vezetékes maradt. A mobil internet elérés a szolgáltatás paramétereit tekintve inkább kiegészítőnek, mintsem helyettesítőnek tűnik egyelőre. Ezt a mobil adatátvitel jóval kisebb sebessége és az átvitt adatok mennyisége is alátámasztja. A műsorterjesztési piac vizsgált szolgáltatásainak elemzésekor megállapítható, hogy 2010 nyarán – a fizetős televíziós szolgáltatások esetében – a digitális televíziós előfizetők száma meghaladta az analóg előfizetőkét és ez a tendencia azóta is töretlenül folytatódik. Nagy lépés lesz majd a digitális televíziózás előretörésében az analóg földfelszíni sugárzás lekapcsolása, mely tovább fogja növelni a digitálisan tévézők táborát.

A szolgáltatók is szorosan figyelemmel kísérik a piaci változásokat és igyekeznek piaci pozícióikat megőrizni, részesedésüket növelni. A vezetékes szolgáltatók mind jobban elmozdultak a szolgáltatások csomagban történő értékesítése felé. Jellemzően a vezetékes telefon, a vezetékes internet és a fizetős tévé szolgáltatások összezsomagolása volt népszerű. A csomagképzési lehetőségek egyértelműen a Magyar Telekom csoport kezében a legkiterjedtebbek, hiszen rendelkezik vezetékes és mobil hangszolgáltatással, vezetékes és mobil internet szolgáltatással és a fizetős tévé platformok közül analóg és digitális kábeltévés szolgáltatással, műholdas tévészolgáltatással és IP tévészolgáltatással is. A mobil szolgáltatók is igyekeznek lépést tartani a csomagolt ajánlatok terén, de 2010-ben egyelőre nem volt érzékelhető jelentős siker e téren.

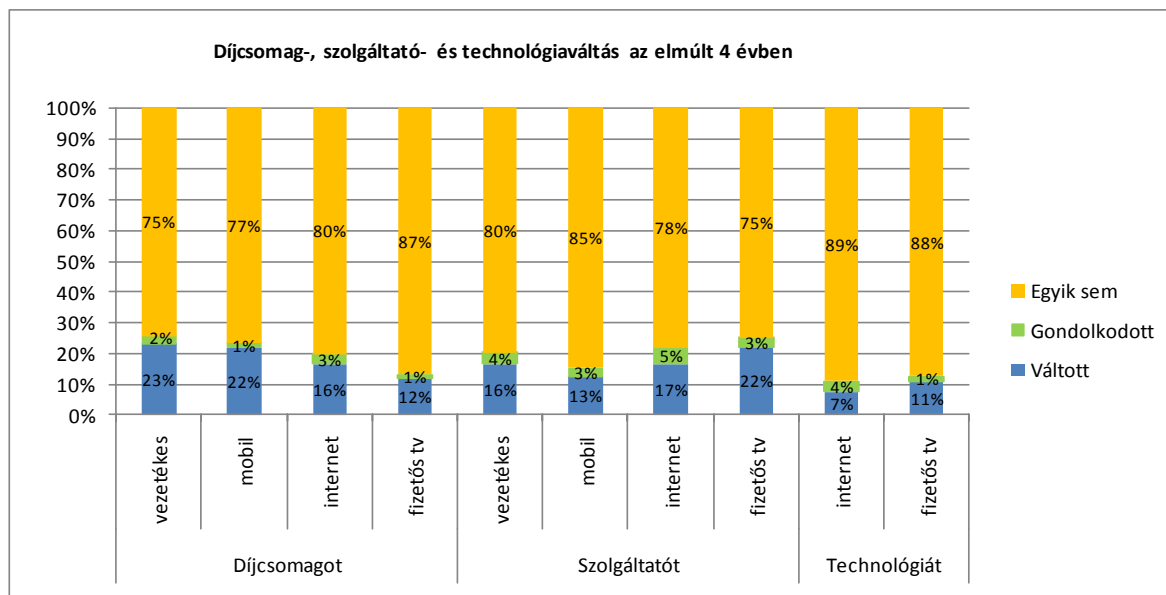
A 2010-es évben további elmozdulás volt tapasztalható a média- és hírközlési platformokon belül, és egyre határozottabban lehetett érezni a platformok közötti átjárhatóság fontos jeleit is. A hazai piacon a legnagyobb újdonságot a horizontális integráció jelentette. A hírközlési szolgáltatók közül a Magyar Telekom szélesítette legdinamikusabban a termékpalettáját egyéb iparágak szolgáltatásainak értékesítése terén.

Az elektronikus hírközlési piac 2010. évi helyzetének értékelésekor fontos megvizsgálni a telekommunikációs eszközökkel rendelkező háztartások arányát.

1. diagram: NMHH kutatás, Távközlési szolgáltatások használata a lakossági felhasználók körében 2010: A telekommunikációs eszközökkel rendelkező háztartások aránya. Bázis: Összes háztartás

A média- és hírközlési piaci dinamika, a felhasználói tudatosság és attitűdök tekintetében elmondható, hogy az európai átlaghoz képest a magyarországi felhasználók csak kisebb részének van igénye, illetve vállalkozik valóban felelős, jól informált döntésre a szolgáltatások megvásárlásakor. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: „NMHH” vagy „Hatóság”) részére végzett piackutatások eredményei azt támasztják alá, hogy a fogyasztók nem tudnak, vagy nem akarnak alaposan tájékozódni. A kutatások eredményei szerint a hírközlési fogyasztók – bár egy részük kétségtávol már tudatosan választ szolgáltatást – túlnyomó többsége sosem váltott díjsomagot, szolgáltatót vagy technológiát.

2. diagram: NMHH kutatás, Fogyasztói participáció, 2010: Díjsomag-, szolgáltató- és technológiaváltás az elmúlt 4 évben. Bázis: 18+ vezetékes telefon otthon/18+ mobilhasználók/18+ internet otthon/18+ fizetős tv otthon

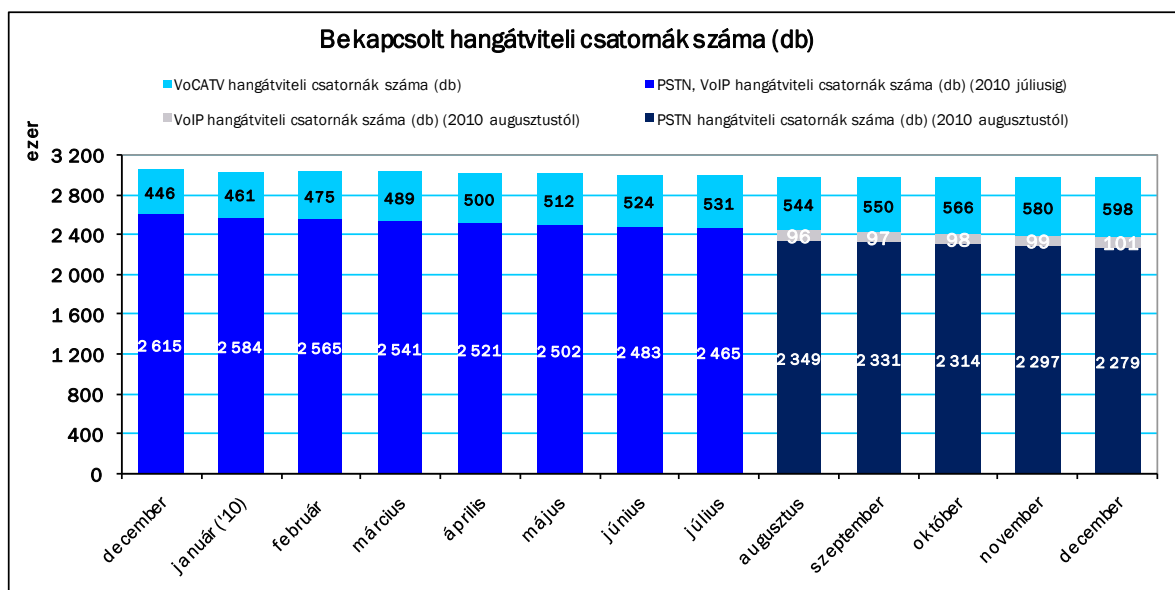
A Hatóság a 2008. évben megkezdett Fogyasztói Tudatosság Program megvalósítását tovább folytatta. A program 2010. évi feladata a fogyasztói kapcsolatok további fejlesztése volt, amelyet egyrészt a hatósági eszközök hatékonyabb használatával, a fogyasztói attitűdök empirikus

vizsgálatával, a vizsgálatok alapján a hatósági döntésekben a fogyasztói érdekek megfelelő figyelembevétele új módszertanának kidolgozásával, illetve a programhoz kapcsolódó kommunikáció kibővítésével valósított meg a hatóság.

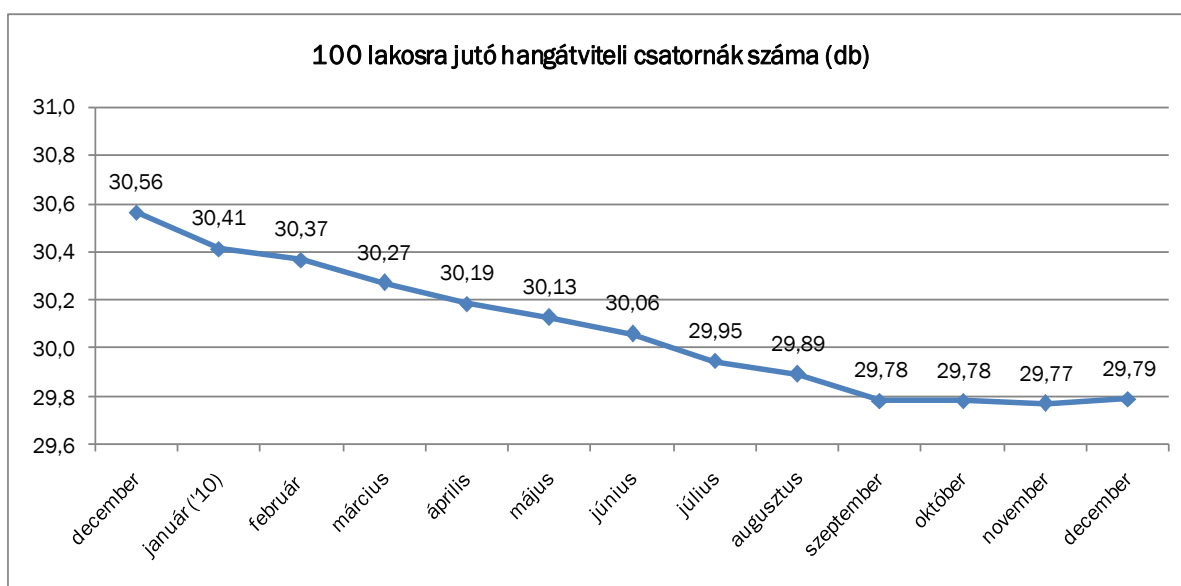
A telefonszolgáltatások piaca

Helyhez kötött (vezetékes) telefonszolgáltatás

A fokozatosan visszaszorulóban lévő vezetékes piacot továbbra is négy nagy szolgáltató jelenléte határozza meg. A vezetékes hangszolgáltatás évek óta látszólag lassú csökkenését az alternatív szolgáltatók jelenléte sem ellensúlyozza; a piacon a domináns technológia továbbra is a PSTN, amely mellett a kábeltelevíziós és az IP alapú hálózatokon megvalósított szolgáltatásnak is egyre komolyabb szerep jut. A folyamatos csökkenés mind a 100 lakosra jutó hangátviteli csatornák számában, mind a háztartások telefonellátottságának arányában látszódik. A vezetékes telefonról kezdeményezett hívások időtartama jelentősebb csökkenést mutat.

3. diagram: NMHH vezetékes gyorsjelentés, 2010. december: bekapcsolt hangátviteli csatornák száma technológiák szerint (db)

4. diagram: NMHH vezetékes gyorsjelentés, 2010. december: 100 lakosra jutó hangátviteli csatornák száma (db)

A háztartások telefonellátottsága (%)

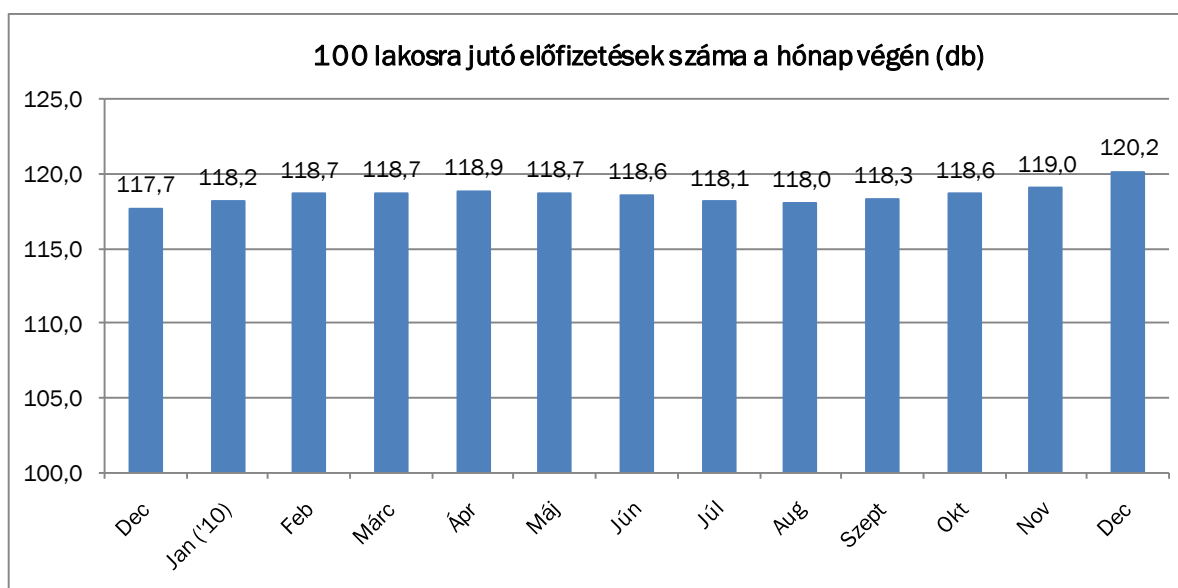
2009.	2010.	változás (%)
61,46%	60,76%	-1,14%

Vezetékes telefonról kezdeményezett hívások időtartama (millió perc)

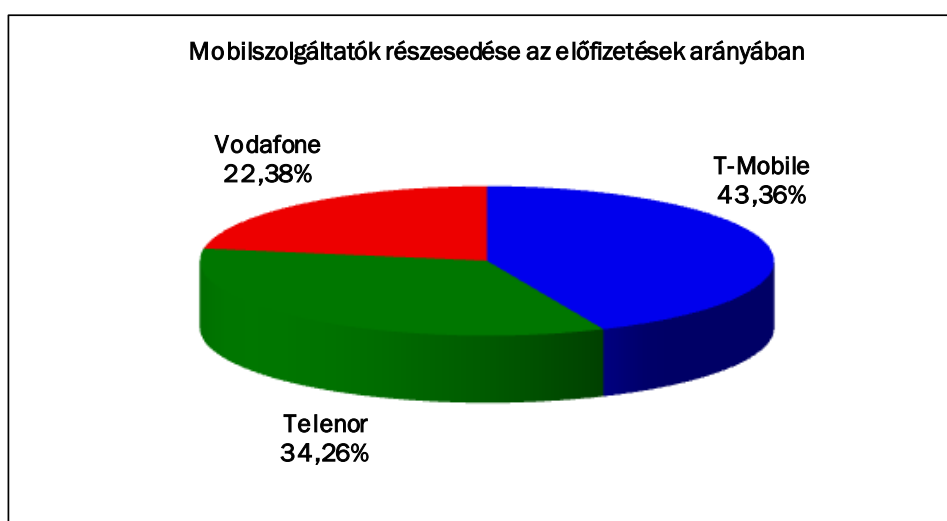
2009.	2010.	változás (%)
500 mperc	469 mperc	-6,2%

Mobil rádiótelefon szolgáltatás

A mobil piacot a korábbi három mobilszolgáltató, a T-Mobile, a Telenor és a Vodafone stabil piaci részesedést mutató versenye jellemzi, ahol a szolgáltatónkénti előfizetések száma nem változott komolyan, illetve nem történt jelentős piaci átrendeződés sem.

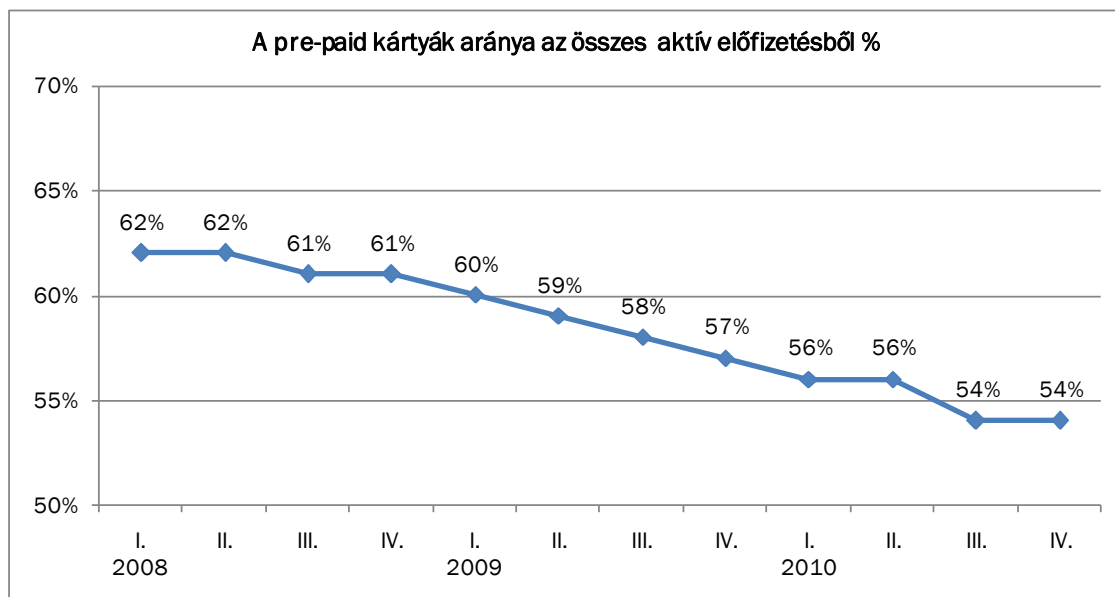

5. diagram: NMHH mobilhang gyorsjelentés, 2010. december: 100 lakosra jutó előfizetések száma (db)

6. diagram: NMHH mobilhang gyorsjelentés, 2010. december: Mobilszolgáltatók részesedése az előfizetések arányában (%)

A mobil piacon tovább folytatódott a havidíjas („post-paid”) előfizetések térnyerése a feltöltőkártyás („pre-paid”) megoldások rovására.

7. diagram: NMHH mobilhang gyorsjelentés, 2010. december: Pre-paid kártyák aránya az összes aktív előfizetésből (%)

Internet szolgáltatások

Vezetékes internet szolgáltatás

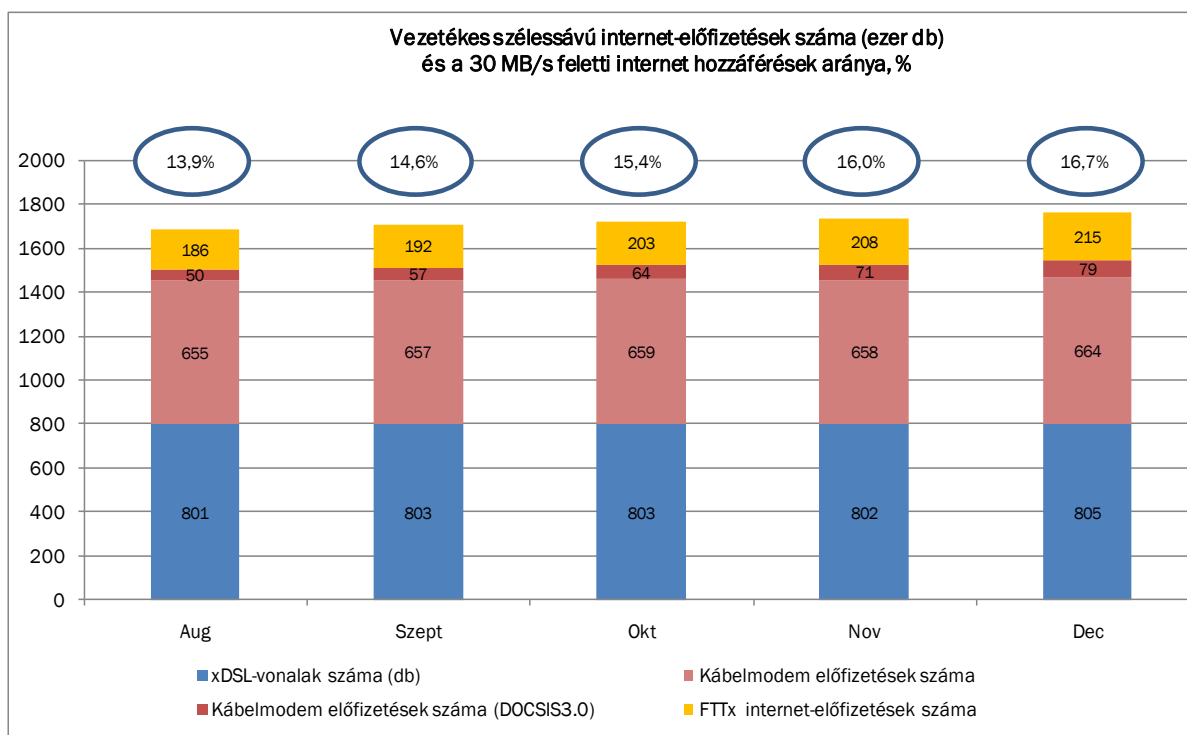
Folytatódott a konszolidáció az internet-szolgáltatásban. 2010. novemberében jelentették be a vezetékes internet üzletág egyik legfontosabb elmúlt évi eseményét: az Invitel felvásárolta a Fibernetet. Az eszköz- és ügyfélállományuk egyharmada a UPC tulajdonába kerül. Egy hasonló tranzakció részeként a TVNetwork is értékesítette kábeltelevíziós érdekeltségeit a résztulajdonos Digi részére, miután korábban már a Drávanet javára megvált ADSL üzletágától.

A média- és hírközlési piac átalakulásának motorja a szélessávú IP alapú hálózatok által kínált tartalomelérési és kapcsolatteremtési lehetőség. A vezetékes internetkapcsolatok száma 2010-ben is tovább bővült, ami mögött elsősorban a szélessávú kapcsolatok terjedése áll. A hazai vezetékes piacon működő két domináns platform közül 2010-ben csak a kábeltelevíziós infrastruktúrán működő elérések tudták érdemben növelni előfizetőik táborát, a hagyományos telefonhálózaton működő xDSL platform stagnált. A platformok közötti verseny a már megszerzett előfizetőket tekintve is kimutatható: a 2008-2010. évek felmérési adatai alapján nagyjából minden tízedik vezetékes internet-előfizetőről elmondható, hogy korábban már váltott technológiai platformot is.

Az optikai hálózatok térnyerése a fejlesztések nyomán fokozatosan növekedett, 2010 végére az FTTx³ elérések száma már meghaladta a 200 ezret. A vezetékes infrastruktúra folyamatos növekedése és az átlagos hozzáférési sebesség további emelése azonban további komoly beruházásokat igényel. 2010 folyamán a DOCSIS 3.0 szabvány⁴ mind elterjedtebb bevezetésével a kábelszolgáltatók is kivették a részüket a szélessávú előfizetések, és ezen belül a 30 Mbit/s-nál nagyobb sávszélességet lehetővé tévő internet kapcsolatok bővüléséből.

³ Összefoglalóan FTTx-nek nevezik az alapvetően üvegszálás technológiára épülő újgenerációs hozzáférési hálózatokat

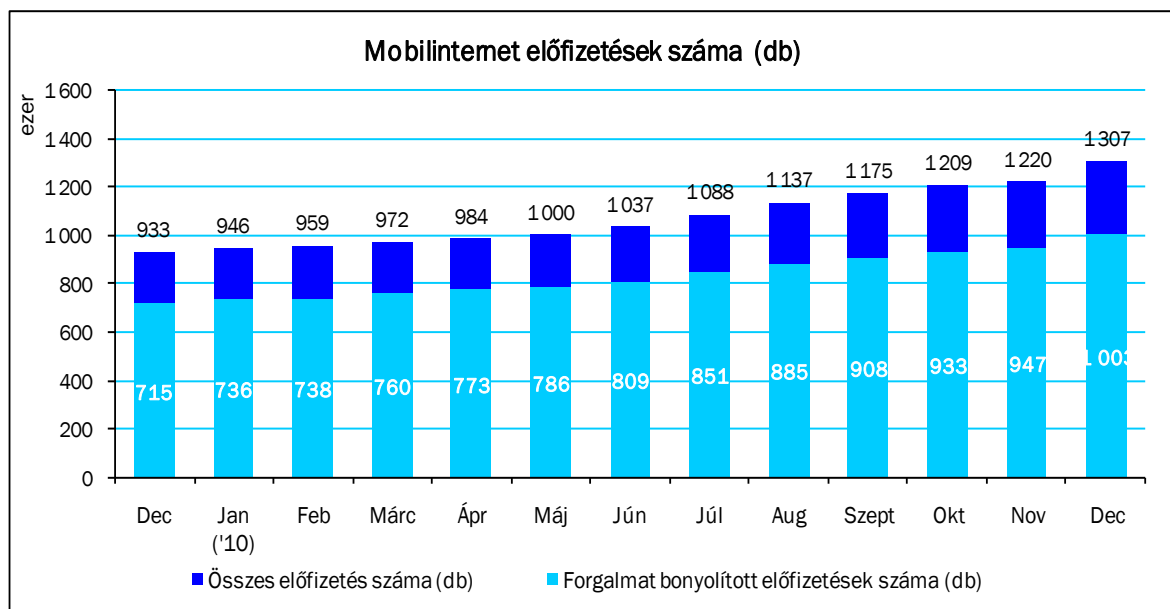
⁴ A DOCSIS 3.0 egy olyan szabvány, melynek alkalmazása lehetővé tette, hogy a kábeltelevíziós hálózatokon nagymennyiségű adatforgalmat lehessen bonyolítani, a ma elérhető legnagyobb sebességgel. E szabvány teszi lehetővé azt, hogy a kábeltelevíziós hálózatokon magas színvonalú internet szolgáltatást lehessen biztosítani.

8. diagram: NMHH vezetékes gyorsjelentés, 2010. december: vezetékes szélessávú internet-előfizetések száma technológiák szerint (ezer db), és a 30 Mbit/s feletti internet hozzáférések aránya (%-ban)

Mobil internet szolgáltatás

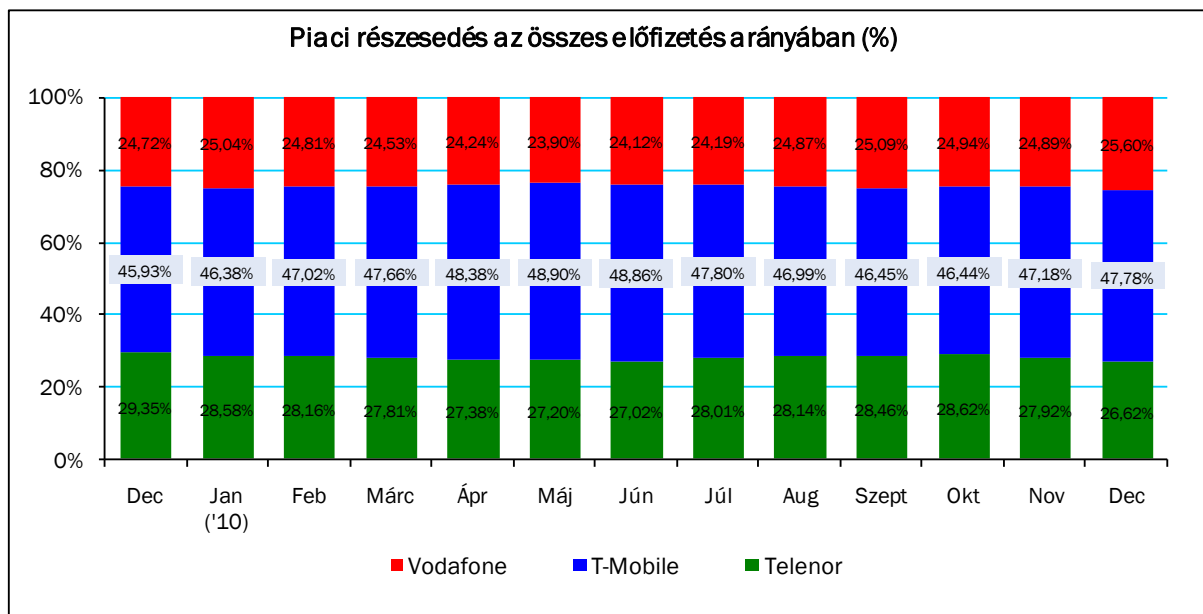
Az internet-szolgáltatás területén a legdinamikusabban a mobil hálózatokon nyújtott kapcsolódási lehetőségek száma növekedett 2010-ben. 2009 év végéhez képest a mobil internet előfizetések száma több mint 370 ezerrel nőtt 2010. december végére.

9. diagram: NMHH mobilinternet gyorsjelentés, 2010. december: mobilinternet előfizetések száma (db)

Folyamatos fejlesztések és beruházások segítik a hálózatok lefedettségének javítását és az átviteli sebesség növelését, aminek eredményeként sok helyen már elérhetőek a harmadik generációs hálózati kapcsolatok leggyorsabb képviselői. Emellett megkezdődött a felkészülés az

LTE technológia⁵ magyarországi bevezetésére is. A piaci szegmens gyors bővülésével egyidejűleg a három mobilszolgáltató piaci részesedései is változtak.

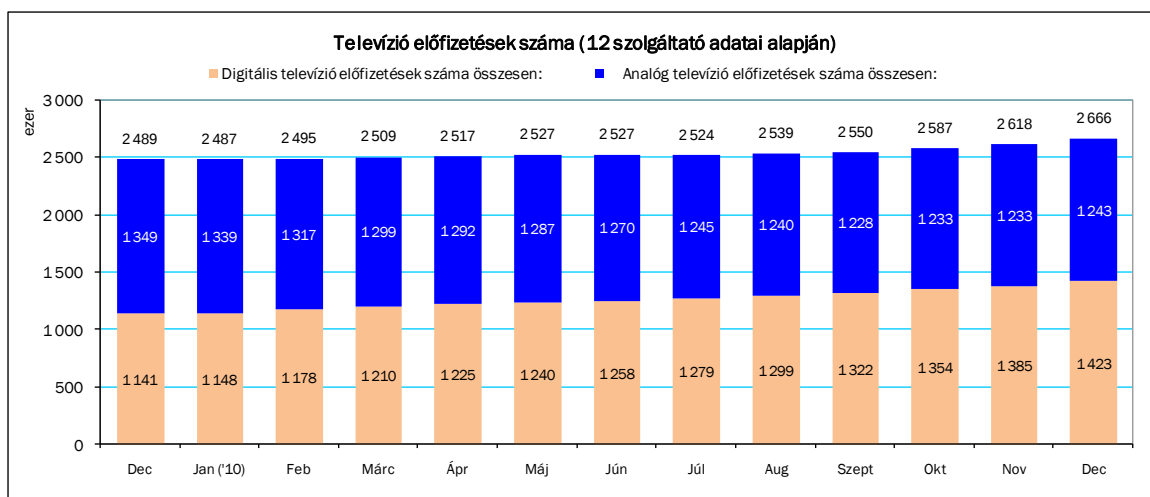
10. diagram: NMHH mobilinternet gyorsjelentés, 2010. december: Piaci részesedés az összes előfizetés arányában (%)

Műsorterjesztés

A média- és a hírközlési piac közti konvergencia mutatkozik meg a vertikális integráció irányába tett lépésekben. A műsorterjesztésben érdekelt szolgáltatók nyitása a tartalom előállítására felé nem újszerű: a magyar televíziós piacon már évek óta jelen van a kábeltelevízió-szolgáltatást is nyújtó UPC (Liberty Global) tematikus csatornakinálata. 2009 végén elindultak a Magyar Telekom vállalatcsoport OzoneNetwork és LifeNetwork című szintén tematikus csatornái is. A tematikus csatornák sikeréhez hozzájárul, hogy kölcsönösen megjelennek a műsorterjesztési piac nagy szolgáltatói által üzemeltetett platformjain.

A fentiek mellett a műsorterjesztés piaca 2010-ben fontos mérföldkőhöz érkezett: nemcsak a piac bővüléséről számolhatunk be, de arról is, hogy a lakosság nagyobb részét lefedő előfizetések körében a digitális televíziózást biztosító csatlakozások aránya 2010 nyarától már meghaladja az 50%-ot. A növekedés hátterében elsősorban a digitális kábeltévé és a dinamikusabban bővülő IPTV előfizetések állnak, de a műholdas digitális szolgáltatások is tudták növelni piaci részesedésüket a visszaszorulóban lévő analóg kábeltévé-szolgáltatás rovására.

⁵ Long Term Evolution: technológiai megoldás, melynek alkalmazása lehetővé teszi az adók hatékonyságának növelésével a mobil internet szolgáltatás minőségének nagyságrendekkel történő javulását, az átvitt sávszélesség jelentős emelésével (15-100 Mb/s). A technológiai megoldás egyben a költséghatékonyságot is javítja, így a szolgáltatók a növekvő bevételekből hálózathoz fejlesztésekre költhetnek.

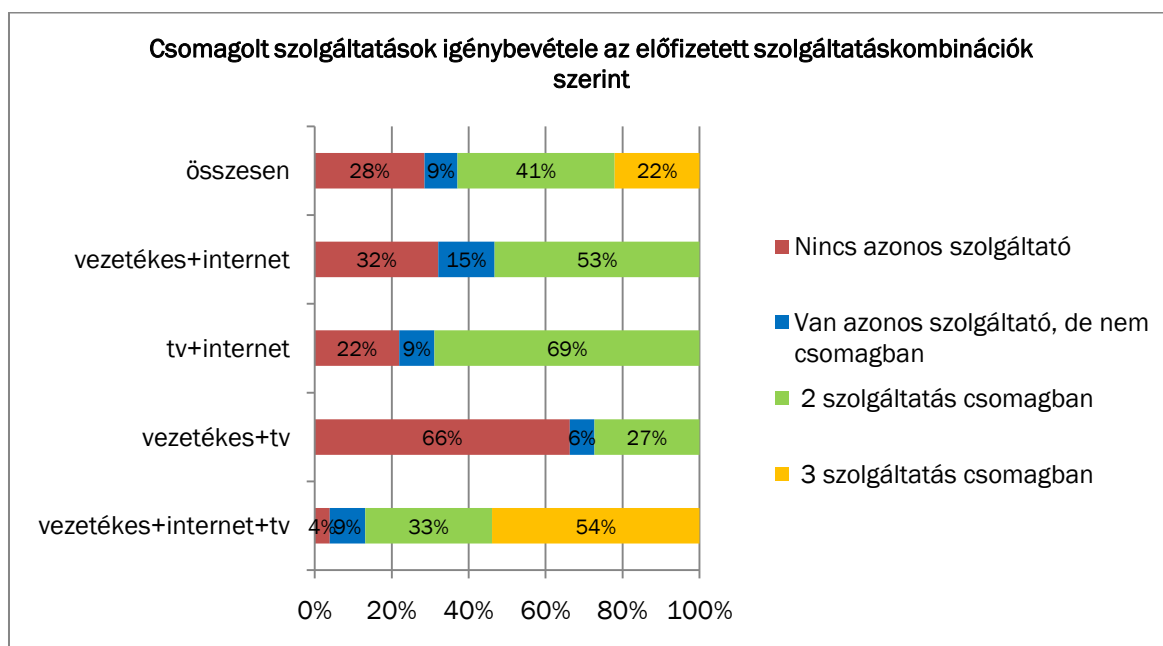

11. diagram: NMHH televízió gyorsjelentés, 2010. december: televízió előfizetések száma (ezer db)

Hírközlési szolgáltatások csomagolása

A média- és hírközlési piac változatosságát és sokszínűségét az eltérő technológiai platformokon nyújtott versengő szolgáltatói ajánlatok adják. A hazai piacon is érezhető volt a világméretű trendek hatása, amire a szolgáltatók is válaszoltak.

A vezetékes szolgáltatások kiskereskedelmi piacait tekintve a szolgáltatói ajánlatok csomagokban való értékesítése a 2010-es év folyamán is sikerrel zajlott, olyannyira, hogy - az NMHH lakossági felmérési adatainak tanúsága szerint - már 1 600 000 háztartás vesz igénybe valamilyen csomagot. Ahol három vezetékes szolgáltatás (telefon, fizetős tévé és internet) is megtalálható, már 54% azok aránya, akik ezt hármas, „3-play” csomagban veszik igénybe, és az évi rendszeres lakossági felmérés adatai alapján a négy legnagyobb vezetékes szolgáltató (Magyar Telekom, UPC, Invitel, Digi) mindegyikénél 80% felett van a kettő vagy több szolgáltatást igénybe vevők körében a csomagra előfizetők aránya. A 2010-es év újdonsága volt az első hazai „4-play” (a mobiltelefonnal kiegészülő) csomag megjelenése a piacon, az ilyen szempontból egyedülként pozícionált Magyar Telekom kínálatában.

12. diagram: NMHH kutatás, Távközlési szolgáltatások használata a lakossági felhasználók körében, 2010: Csomagolt szolgáltatások igénybevétele. Bázis: Több helyhez kötött szolgáltatást igénybe vevő háztartások.

Hálózatsemlegesség

A hálózati technológiák és eszközök fejlődésével az átviteli sávszélesség ugrásszerűen megnőtt, ami a multimédiás hálózati tartalmak elterjedését vonta maga után. Jelentős használati aszimmetria alakult ki az egyes felhasználók között, attól függően, hogy valaki igénybe veszi-e a multimédia megosztási és letöltési lehetőségeket, vagy megmarad a böngésző alapú felhasználásnál, annak ellenére, hogy a díjcsomagokban jellemzően nem váltak szét az eltérő felhasználói szokások alapján generált eltérő hálózati terhelések. Az internetszolgáltatók erre hivatkozva, olyan hálózat-menedzsment eszközöket és megoldásokat vezetnek be, amelyek az adatfolyam elemzésével detektálják a használt alkalmazást, és az alapján korlátozzák az elérhető sávszélességet. Különösen a mobilinternet szolgáltatóknál vált gyakorlattá a fenti eljárás, mivel ott a sávszélesség fokozottan korlátozott erőforrás.

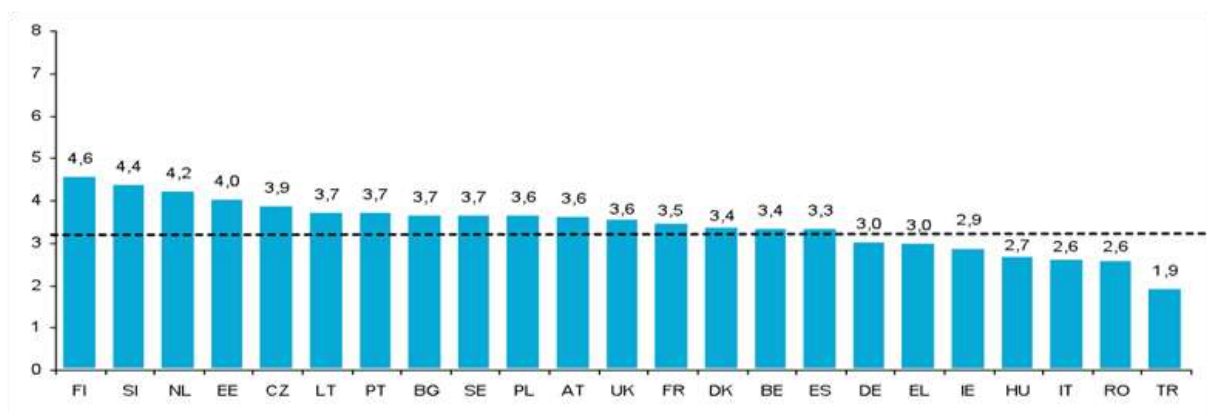
A hazai távközlési piacon, egy az NMHH által a 2010. év végén végzett felmérés alapján, az Internetezők 29%-a találkozott a hálózatsemlegességet érintő, arra visszavezethető problémával, korlátozással. Az internetszolgáltató a vezetékes technológiákra előfizetők 27%-át, a mobil internet előfizetők 36%-át korlátozta, vagy akadályozta meg valamely internetes tartalom illetve szolgáltatás elérésében.

Mivel az on-line médiapiacot jelentősen befolyásolják az infrastruktúra szolgáltatók által esetlegesen alkalmazott, a hálózatsemlegességet sértő technikák, ezért az NMHH különös figyelmet fordít, a kérdéskör szabályozási aspektusaira.

A magyar gyermekek internetezési szokásai

Az Európai Unió által finanszírozott egyik legnagyobb kutatás⁶, amely a 9 és 16 év közötti gyermekek online szokásait vizsgálta 2010-ben arra mutatott rá, hogy „...Magyarországon a vizsgált korosztály az internethasználat alapmutatóiban nem tér el jelentősen az uniós átlagértékektől. Ugyanakkor a digitális írástudás és a biztonságos internethasználat minőségi mutatóiban a magyar gyermekek átlag alatti értékekkel jellemezhetők, továbbá fontos, hogy a szülői kontroll és támogatás hazánkban szintén jóval átlag alatti.”

További aggodalomra ad okot, hogy a magyar gyermekek digitális írástudási készsége az európai átlagot tekintve kiemelkedően alacsony. Az alábbi diagram a tizenegy év feletti gyermekeknek az internettel kapcsolatban feltett nyolc kérdésre adott válaszok átlagát jeleníti meg. A kérdések között szerepelt például, hogy a gyermek tudja-e, hogyan kell az adatvédelmi beállításait megváltoztatni, tudja-e a kénytelen leveleket/reklámokat blokkolni stb.

13. diagram: gyermekek digitális írástudási készsége⁷

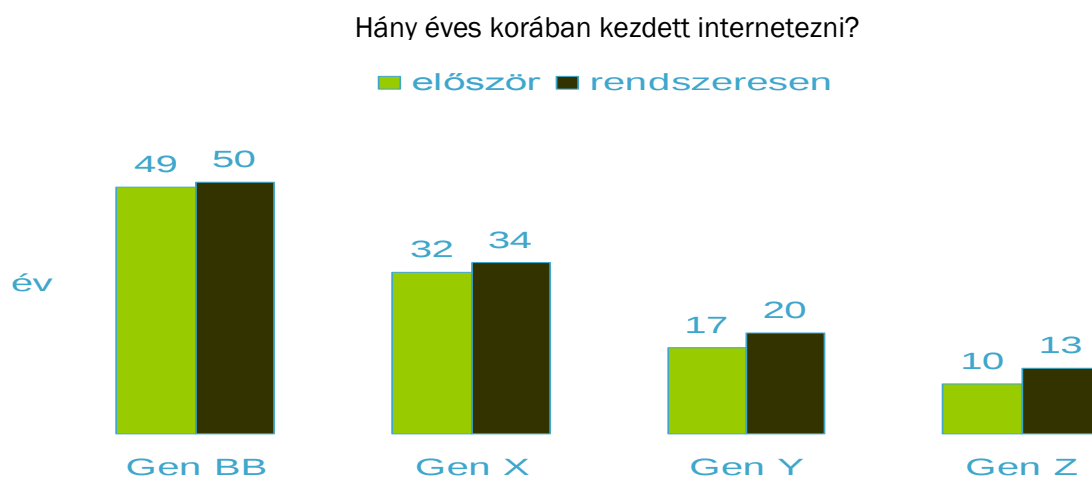
⁶ EU Kids Online

⁷Children's digital literacy and safety skills, by country (age 11+)

Tudatos internet-használat

Az elektronikus hírközlési ágazatot jellemző konvergencia jegyében az internetes médiumok szerepe 2010-ben is növekedett, pozíciójuk egyre jelentősebb a média- és tartalomszolgáltatási palettán. Az internet egyre jobban átszövi a mindennapi életünket, ezért alapvető cél, hogy a tudatos használatát elősegítsük a társadalomban. Az internet felhasználói ismeretek bővítése rávilágíthat a szinte korlátlan lehetőségekre, és egyúttal felhívja a figyelmet a leselkedő veszélyekre is. Az elérési adatokban jelentkező szezonális dacára megállapítható, hogy a szolgáltatás penetrációjának nagyjából megfelelő, a rendszeres internethasználók arányát tükröző elérési adatokat mutat a tartalomra koncentráló megközelítés is. Egy médiapiaci gyorsjelentés⁸ adatai szerint a legszélesebb elérést a keresőoldalak után a közösségi portálok mutathatják fel, ezeket a fogyasztói szolgáltatások és a hírek követik. A fiatal, 15-24 éves korosztályban minden második személy rendszeres felhasználó és ebben a körben már a közösségi portálok számítanak az elsődleges célpontnak. Hírekről a lakosság 20-25%-a tájékozódik az internet segítségével. 2010-ben az interneten töltött idő közel napi 2,3 órát tett ki, ami már nagyságrendileg is megfelel az egyéb médiumokra fordított időnek.

Mivel az idősebb generációk felnőttként, a legfiatalabb generáció pedig gyerekként kezdett internetezni, az 1991. óta született, ma 14-20 éveseket jelentő „Z”⁹ generáció majdnem ugyanolyan hosszú ideje internetezik már, mint az előző generációk, noha ők sokkal fiatalabbak:

14. diagram: NMHH kutatás: Lakossági internethasználat 2010: Hány éves korában kezdett internetezni? Bázis: Összes 14 vagy idősebb, hetente legalább egyszer internetező személy

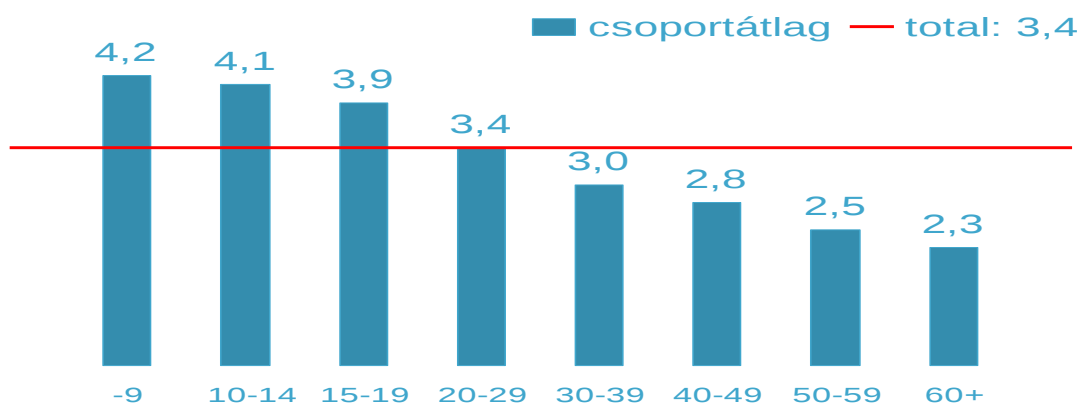
A fiatalok sokkal járatosabbak az internetezésben, mint az idősebbek. A döntő tényező az, hogy ki hány évesen kezd internetezni. Aki nem kezdte meg a rendszeres internetezést 30 éves koráig, az általában nem jut el az átlagos szintre.

Az előző generációknak adaptálódniuk kell(ett) az új technológiákhoz. A „Z” generáció az első, amely beleszületett a modern médiakörnyezetbe, ezért őket internet generációnak vagy digitális bennszülötteknek is nevezik. E generáció preferenciái befolyásolják a leginkább, hogy a közeljövőben mely technológiák fognak fejlődni, elterjedni és melyek fognak visszaszorulni, illetve hogy a média-konvergencia milyen irányban halad tovább. Jelenleg az általuk preferált meghatározó médiatechnológiák a következők: world wide web, instant messaging, YouTube, Facebook, mp3 lejátszó, mobil telefon, sms, okostelefon.

⁸ Mrs. White: Magyarországi médiapiaci gyorsjelentés, 2010/II., 2010. július

⁹ BB: 51-69 évesek, Gen X: 35-55 évesek, Gen Y: 21-34 évesek, Gen Z: 14-20 évesek

Az internetezők 6 évnyi internetezés után érik el az internetezők összességét jellemző átlagos internet-használati jártasságot. Az átlagost meghaladó jártasságot szabály szerint a tízen-huszonéves korban megkezdett rendszeres internetezés biztosítja. Az idegen nyelvű webet használók, olvasók sokkal gyakorlottabbak az internetezésben, mint azok, akik nem látogatnak külföldi web helyeket. Akiknek van internet előfizetésük, valamivel járatosabb internetezők, mint akiknek nincs, de ez közülük csak azokra igaz, akik már korábban is interneteztek (pl. iskolában, munkahelyen). Az internet használatában elért jártasságot az alábbi ábra szemlélteti, attól függően, hogy ki hány éves korában kezdett el internetet használni:

15. diagram: NMHH kutatás, Lakossági internethasználat 2010: Az internet használatában elért jártasság (korosztály szerint)¹⁰ Bázis: Összes 14 vagy idősebb, hetente legalább egyszer internetező személy

A digitális átállás helyzete

Általánosságban a digitális átállás az a folyamat, amely során az analóg műsorterjesztés helyébe a digitális műsorterjesztés lép. A digitális átállás nagy lépése, az analóg lekapcsolás. Ez az analóg földfelszíni műsorszórás, azon belül is a televíziós műsorszórás érinti oly módon, hogy annak helyébe a digitális földfelszíni sugárzás (azaz a DVB-T) lép. A digitális földfelszíni műsorterjesztés nem csak jobb kép és hang minőségre képes, hanem lehetővé teszi a frekvenciákkal való hatékonyabb gazdálkodást is.

Hazánk, az európai uniós szabályozással összhangban, az Európai Bizottság által összehangolt, a frekvenciaszűkösségre is választ adó közösségi programra is tekintettel rögzítette az ezzel kapcsolatos feladatokat.¹¹ A digitális átállás során a hatósági feladatok köre igen széles: magában foglalja az országos digitális földfelszíni műsorterjesztési platform üzemeltetési jogosultságára irányuló pályázatok lefolytatását és az üzemeltetés ellenőrzését, felügyeletét éppúgy, mint az érintett szereplők tevékenységének koordinációját, a fogyasztói szempontok következetes képviselését, a rászorult társadalmi rétegek számára EU-szabályozásnak megfelelő támogatási rendszer megalapozását és a folyamat teljes időszaka során egy koordinált kommunikáció megvalósítását. A digitális átállás üteméhez igazodva meg kell valósítani a helyi-közzetű vételkörzetű analóg műsorszórás átállítását is.

A Hatóság a digitális átállás során kiszámítható környezetet kell, hogy biztosítson minden érintett szereplőnek, továbbá felelős a hatékony frekvenciagazdálkodási és a fogyasztói szempontok érvényesüléséért is. A digitális átállás során kiemelt cél a műsorterjesztési piacon a verseny élénkítése és a fogyasztói jólét növelése is.

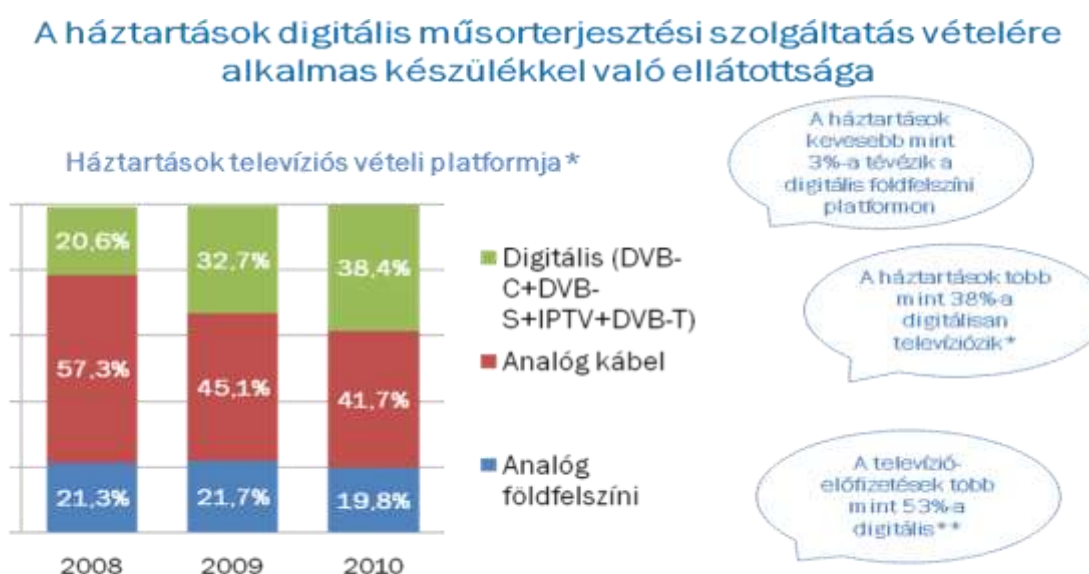
¹⁰ Az oszlopok alatt az évszámok jelentése: ki hány éves korában kezdett internetezni. Az átlagok az oszlopok felett: Internet használati jártasság szubjektív - 1-5 közötti skálán - mutatójának átlaga a csoportban

¹¹ A műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. törvényben (a továbbiakban: Dtv.)

A jogi környezet változása következtében¹² a digitális átállás véghatárideje 2012. december 31-ére módosult azzal, hogy amennyiben a lefedettségre és az eszközellátottságra vonatkozó feltételek eddig az időpontig nem biztosíthatóak, akkor a lekapcsolás legfeljebb 2014 végéig eltolódhat.

A véghatáridőre vonatkozó jogszabályi változásokat a lakossági szempontok korábbinál is hangsúlyozottabb érvényesítése indokolta. A digitális átálláshoz kötött egyik elvárás, hogy a lakosság legalább 94%-át elérje a digitális televízió műsorszórási szolgáltatáson keresztül a közszolgálati műsorszolgáltatás.

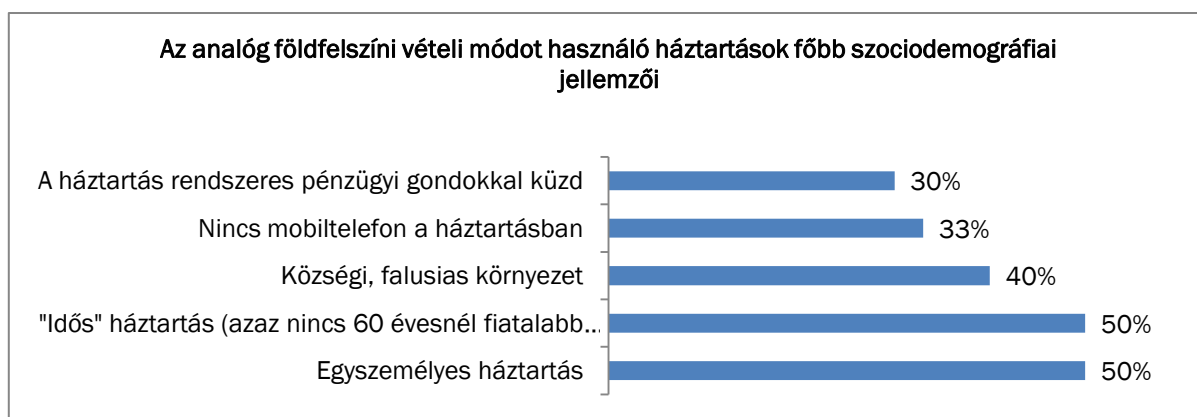
Az országos analóg hálózatok kikapcsolásához vezető lépések közül a földfelszíni digitális műsorszóró hálózatok üzemeltetési jogának 2008. március 25-én kiírt pályázatát sikeresen lezárult, amelynek eredményeként az országos földfelszíni digitális televíziós sugárzásnak 2010. év végére az ország 95%-át el kellett érnie.

16. diagram: *AGB Nielsen Médiautató Kft.**NMHH televízió gyorsjelentés: háztartások digitális műsorterjesztési szolgáltatás vételére alkalmas készülékkel való ellátottsága

A kizárólag analóg földfelszíni vétellel rendelkező háztartások aránya bár folyamatosan csökken, de az AGB Nielsen 2010. őszi adatai alapján a televíziózó háztartások 20%-a, az NMHH Távközlési szolgáltatások használata a lakossági felhasználók körében 2010. kutatás alapján is legalább 18%-a tartozik ebbe a körbe. Számukra az analóg lekapcsolás műszaki kihívást és gazdasági terhet jelent, mely leginkább e háztartások kedvezőtlen szociodemográfiai helyzetével magyarázható. A digitális átálláshoz kapcsolódóan az aktuális magyarországi piaci helyzet és fogyasztói attitűd folyamatos felmérését és elemzését szolgáló Digitális Átállás Monitoring is igazolja.

¹² A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) Dtv.-t érintő módosításai közül több is jelentősen módosította a digitális átállás korábban meghatározott kereteit.

17. diagram: NMHH kutatás, Digitális Átállás Monitoring 2009: Az analóg földfelszínen televíziót használó háztartások főbb szociodemográfiai jellemzői. Bázis: Összes analóg földfelszíni vételi módot használó háztartás.

A digitális átálláshoz szükséges lakossági szempontból fontos másik elvárás, hogy a digitális műsorterjesztési szolgáltatás vételére alkalmas készülékek rendelkezésre álljanak. Ezen feltétel megvalósulása az eredeti céldátumig nem vagy csak óriási pénzügyi és egyéb állami terhek útján lett volna megvalósítható.

A 2010. év során a digitális átállással kapcsolatos hatósági kommunikáció elsősorban azt célozta, hogy a lakosság megismerhesse, hogy a digitális átállás milyen választási lehetőséget jelent számára. Elkészült egy lakossági tájékoztató kiadvány a televíziózási lehetőségekről, továbbá egy kereskedelmi ajánlás, amely a televízió, vevődekóder, antenna és egyéb, a digitális átálláshoz kapcsolódó termékek forgalmazóinak, bolti és online kereskedőinek tájékoztatását szolgálta. Az mtv-vel együttműködésben készülékvásárlással kapcsolatos tájékoztató spot is készült, és a középiskolai korosztály elérésére is sor került a Diákújságírók Országos Egyesületének több csatornáján keresztül.

A fentiek, és a 2010-ben folyamatosan végzett további digitális átállás tájékoztató feladatok mellett elkészült a digitális átállás állami kommunikáció stratégia koncepció, amely a teljes átállási folyamat során elvégzendő lakossági és nem lakossági célcsoportoknak szóló kommunikációs feladatokat részletezi.

A közszolgálati műsorok digitális vételének biztosítása érdekében a digitális vevődekóderek állami támogatására a közszolgálati analóg műsorszórás leállítását megelőző három hónapban, versenysemleges módon kerülhet sor és az állami támogatást igénybe vevők köre azon rászoruló háztartások közül kerülhet ki, melyek az országos földfelszínen is elérhető televízió műsorokat (m1, RTL Klub, tv2) csak analóg földfelszíni módon érik el.

2010 nyarán az NMHH szakmai anyagot készített a vevőkészülék-támogatásra jogosultak lehetséges köréről és annak méretéről, illetve a támogatás forrásigényéről. Ezen túlmenően a jogszabályi kereteket figyelembe véve kidolgoztuk a közszolgálati televízió médiaszolgáltatások analóg földfelszíni műsorszórásának leállításához szükséges vevőkészülék-támogatási rendelet keretkoncepcióját is.

A digitális átállás része az analóg helyi-körzeti földfelszíni műsorszórás leállítása, kiváltása. A pályázatátás modellkoncepciója 2010. év folyamán elkészült.

2010. május 11-e és 2010. június 1-je között a Hatóság igényfelmérést végzett abból a célból, hogy a konzultációra bocsátandó pályázattervezet(ek) összeállítása már az igények ismeretében történhessen meg. Az igényfelmérés kiértékelését követően kidolgoztunk egy, a helyi-körzeti vételkörzetű földfelszíni digitális televíziós műsorszóró adó üzemeltetésére vonatkozó pályázattervezetet a kapcsolódó műszaki mellékletekkel.

Az igényfelmérés a helyi és körzeti vételkörzetű földfelszíni műsorszórók digitális átállásának fontos szakaszát jelentette, és összesen 58 igény érkezett a Hatósághoz. Az analóg földfelszíni műsorszórók szinte mindegyike nyújtott be többségében helyi-körzeti multiplex üzemeltetési

igényt, és további 19 igény érkezett részben helyi-körzeti multiplex üzemeltetésre, részben pedig multiplex szolgáltatás igénybevételére. A Hatóság célja a helyi és körzeti műszolgáltatás megfelelő szintű biztosítása az analóg vételű földfelszíni adók digitális átállással összefüggő megszűnését követő időszakra is.

A 2010. év folyamán több alkalommal tájékoztattuk az Országgyűlés - műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól szóló törvényben meghatározott pályázati eljárás országgyűlési ellenőrzését szolgáló - eseti bizottságát a helyi és körzeti vételkörzetű földfelszíni digitális televíziós multiplex üzemeltetők pályáztatása előkészítésének menetéről és a tervezett lépésekről.

A tisztességes, hatékony verseny kialakulásának és fenntartásának elősegítése az elektronikus hírközlési piacon

Piacelemzés

Helyhez kötött hang piacok

A helyhez kötött hang piaccsoport nyolc piacból áll, mely piacok két csoportra oszthatók.

A 2007-es Ajánlás¹³ és az azt implementáló 16/2004. (IV. 24.) IHM rendelet melléklete szerint az ex-ante szabályozás által **érintett piacok**:

- Hozzáférés nyilvános helyhez kötött telefonhálózathoz lakossági és nem lakossági felhasználók számára.
- Híváskezdeményezés nyilvános helyhez kötött telefonhálózathoz.
- Hívásvégződtetés egyedi, nyilvános helyhez kötött telefonhálózatban.

A 2007-es Ajánlás és az azt implementáló 16/2004. (IV. 24.) IHM rendelet melléklete szerint az ex-ante szabályozás által **nem érintett piacok**¹⁴:

- Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára.
- Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára.
- Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára.
- Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára.
- Tranzitszolgáltatások nyilvános helyhez kötött telefonhálózatban.

A helyhez kötött hang piacokon 2010 októberében általános adatszolgáltatás indult, melynek keretében a Hatóság az összes helyhez kötött hangpiacon bekérte a 2009. évi, valamint a 2010. I. félévi adatokat. Az adatszolgáltatás 99 szolgáltatót érintett, és a piacelemzés alapját képező adatok frissítését szolgálta.

A 2007-es Ajánlás szerinti 1-es piacon (Hozzáférés nyilvános helyhez kötött telefonhálózathoz lakossági és nem lakossági felhasználók számára) indított piacelemzési eljárás 2010-ben lezárult, szeptemberben kiadásra került a DH-8664-17/2010. számú határozat. E határozat

¹³ Az Európai Unió Bizottsága érintett piacokról szóló 2007/879/EC számú ajánlása, amelyben meghatározott piacokkal összhangban vannak a 8/2009. (X.9.) MeHVM rendelettel módosított 16/2004. (IV.24.) IHM rendeletben meghatározott piacok.

¹⁴ Ezen piacokat Európai Unió Bizottsága érintett piacokról szóló 2007/879/EC számú ajánlása, és ezzel összhangban a 8/2009. (X.9.) MeHVM rendelettel módosított 16/2004. (IV.24.) IHM rendelet törölte a kötelezően elemzendő érintett piacok közül. Tekintettel azonban arra, hogy ezen piacok többségén szabályozás van hatályban, ezért szükséges annak felülvizsgálatáról gondoskodni.

három jelentős piaci erejű (a továbbiakban: „JPE”) szolgáltatót azonosított (a Magyar Telekom Távközlési Nyrt.-t, az Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.-t és a UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.-t a 29. hívószámú körzetben). A határozat módosította az előző piacelemzési határozatban foglalt piacba tartozó szolgáltatások körét, amelyet elsősorban a technológiai fejlődés kényszerített ki. Így a szolgáltatók által nyújtott helyhez kötött hozzáférési szolgáltatás körébe bekerültek azok az új technológiájú, IP alapú telefonok, amelyek rendelkeznek a helyhez kötött telefon szolgáltatás alapvető ismérveivel. A határozat szerint a szolgáltatási piacba továbbra sem tartoznak bele a mobil hozzáférési szolgáltatások. A határozat három kötelezettséget szabott ki a JPE szolgáltatókra: indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tilalmát; az egyes fogyasztók, előfizetők indokolatlan megkülönböztetésének tilalmát; valamint a közvetítőválasztás kötelezettségét.

A 2007-es Ajánlás szerinti 2-es piacon (Híváskezdeményezés nyilvános helyhez kötött telefonhálózattól) és 3-as piacon (Hívásvégződtetés egyedi, nyilvános helyhez kötött telefonhálózatban) 2010. év végére elkészültek e két piacra vonatkozó nemzeti konzultációs határozat-tervezetek, valamint a határozat-tervezeteket bemutató döntés előkészítő anyagok. (A nemzeti konzultációra 2011-ben került sor.) Ennek keretében a helyhez kötött hang piaci adatbázisból, a bevételek és naturáliák alapján tisztázásra került ezen piacok helyzete, így a szolgáltatási piacok tartalma, a földrajzi piacok kiterjedése, valamint a piaci részesedések.

A 2007-es Ajánlás szerint az ex-ante szabályozás által nem érintett piacok közül a 2003-as Ajánlás szerinti 10. piacon (Tranzitszolgáltatások nyilvános helyhez kötött telefonhálózatban) piacelemzési eljárás nem indult el, e piac szakmailag lezárásra került. A továbbiakban folyamatos monitoring tevékenység történik a helyhez kötött piaci adatszolgáltatások során nyert adatok elemzésével.

A 2007-es Ajánlás szerint nem érintett piacok közül a - 2003-as Ajánlás szerinti - 3. és 5. piacon (Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági és nem lakossági felhasználók számára), valamint a 4. és 6. piacon (Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági és nem lakossági felhasználók számára) 2010. során, piacelemzési eljárás nem indult. Ugyanakkor az előzetes elemzések eredményei beépültek a nagykereskedelmi piaci határozat-tervezetek ráépülő kiskereskedelmi piacot elemző fejezeteibe.

Szélessávú piacok

A szélessávú kiskereskedelmi szolgáltatásokhoz kapcsolódó nagykereskedelmi piacok a 2007-es Ajánlás szerint a következők:

- 4. számú piac [Nagykereskedelmi hozzáférés a helyhez kötött hálózat (fizikai) infrastruktúrájához - beleértve a részleges vagy teljes átengedést],
- 5. számú piac (Nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés).

A szabályozást érintő lényeges változás, hogy a 4. számú piac tartalma az előd (2003-as Ajánlás szerinti) 11. számú piachoz képest jelentősen bővült. A 11. számú piac a fémes hurkok és alhurkok nagykereskedelmi átengedésére (beleértve a részleges átengedést) korlátozódott, a 2007-es Ajánlás szerinti 4. számú piac megnevezése általánosabb, így a piac a nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások tágabb körét foglalhatja magában. A szolgáltatási piac megnevezésének kiterjesztése az újgenerációs hozzáférési hálózatok térnyerésével függ össze. Az általánosabb, technológiához nem kötött piacmegnevezés lehetőséget nyújt arra, hogy a szolgáltatási piac az újgenerációs hozzáférési hálózatokat is magába foglalja, a szabályozás ezekre a hálózatokra is kiterjedhessen.

A két nagykereskedelmi piacra vonatkozóan a Hatóság piacelemzési eljárást folytatott 2010-ben.

A Hatóság a 4. számú piacra vonatkozó piacelemzési eljárást 2009 novemberében, az 5. számú piacra vonatkozó eljárást decemberben indította meg.

2010 folyamán sor került az érintett szolgáltatási piacok tartalmának, földrajzi kiterjedésének megállapítására, az érintett piacokon fennálló verseny és annak hatékonysága elemzésére, az

egyes érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, valamint a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat terhelő kötelezettségek meghatározására vonatkozó elemzések lefolytatására.

A piacelemzés során – a piaci fejleményeknek megfelelően – a Hatóság különösen nagy hangsúlyt helyezett a következő kérdések vizsgálatára:

- a különböző technológiák (DSL, kábelmodemes hozzáférések) erősödő versenye,
- az újgenerációs hozzáférési hálózatok megjelenése és terjedése,
- a mobil szélessávú hozzáférések térnyerése,
- a versenyfeltételek földrajzi különbségei.

A piacelemzési eljárás keretében sor került az újgenerációs hozzáférési hálózatokra alkalmazható kötelezettségek (például: optika átengedés, bitfolyam hozzáférés, kábelhely megosztás, felhordó hálózat) tartalmának meghatározása, oly módon, hogy az előírt kötelezettségek a piacelemzés során feltárt piaci problémák, versenyt korlátozó akadályok csökkentésére irányuljanak, ugyanakkor megfeleljenek az arányosság követelményének.

A piacelemzési határozatok szakmai megalapozottságának erősítése érdekében a Hatóság 2010. június 30-án a magyarországi szélessávú piacok piacelemzési határozatainak előkészítése tárgyában nyilvános meghallgatást tartott. A nyilvános meghallgatással az elektronikus hírközlési piac szereplőinek lehetőséget biztosított arra, hogy kifejtessék véleményüket és megismerhessék a többi érdekelt ezzel kapcsolatos álláspontját.

A nemzeti konzultáció során kapott észrevételek feldolgozására, a határozattervezetekbe való beépítésére, az Európai Bizottsággal történő egyeztetés (notifikáció) lefolytatására, valamint a piacelemzési eljárás befejezésére 2011-ben került sor.

Adatszolgáltatási eljárás 2010-ben a 4. számú piacon

A Hatóság a 4. piac tekintetében 2010 októberében adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő a hurok átengedési nagykereskedelmi szolgáltatásban érintett szolgáltatók, illetve a II. piacelemzési körben jelentős piaci erejüként azonosított helyhez kötött telefonszolgáltatást nyújtó szolgáltatók számára ("PSTN kérdőív"), valamint a kábeltelevíziós szolgáltatók számára ("KTV kérdőív").

A szolgáltatóknak a pénzügyi adatokat a teljes 2009. évre és 2010. első félévére vonatkozóan, a fizikai infrastruktúrával kapcsolatos adatokat pedig a 2009. december 31-i és a 2010. június 30-i állapotnak megfelelően kellett megadniuk.

Adatszolgáltatási eljárás 2010-ben az 5. számú piacon:

A Hatóság 2010. augusztusában adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő a piacon érintett szolgáltatók számára.

A Hatóság az előző évek gyakorlatának megfelelően, valamint az összehasonlíthatóság biztosítása érdekében, a 2010. június 30-i állapotnak megfelelően kérte be a szolgáltatók adatait. Csak azon szolgáltatókra terjedt ki az adatszolgáltatási kötelezettség, akik a megjelölt nappal bezárólag a hatósági nyilvántartásában aktív (működő) szolgáltatási tevékenységet folytató szolgáltatóként szerepeltek. Így a vizsgálatba 462 regisztrált előfizetői internet hozzáférési szolgáltatói tevékenységet folytató szolgáltatót vontunk be. A piaci folyamatok elemzésének teljessége érdekében a helyhez kötött és a mobil hálózaton szolgáltatók egyaránt a vizsgálat tárgyát képezték.

Az adatszolgáltatás keretében benyújtott adatok mennyisége és minősége tekintetében megállapítható volt, hogy a vonatkozó piacokon a köztudomású tények alapján az összes, - gazdasági ereje alapján számításba vehető - szolgáltató teljesítette adatszolgáltatási kötelezettségét, ennek eredményeként a rendelkezésre álló adatbázis, amely a bekért adatok tekintetében 99,9 %-os szinten tartalmazza a vizsgált piac szereplőinek gazdasági-, előfizetői- és szolgáltatási adatait.

Mobil hang piacok

A mobil piaccsoport két piacból áll:

- Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban (a 2007-es Ajánlás szerinti 7. számú piac).
- Nyilvános mobil rádiótelefon-hálózathoz való hozzáférés és nyilvános mobil rádiótelefon-hálózatból történő híváskezdeményezés (a 2003-as Ajánlás szerinti 15. számú piac).

A 2003-as Ajánlás szerinti 17-es számú nemzetközi roaming piacot már korábban európai uniós szintű szabályozásba vonták.

A mobil piacokon 2010 márciusában a Hatóság általános adatszolgáltatási eljárást folytatott le, amelyben mindkét hangpiacra vonatkozóan bekérte a 2009. évi adatokat. Az adatszolgáltatás a 3 magyarországi mobil szolgáltatót érintette, és a piacelemzési adatbázis frissítését szolgálta.

A 2007-es Ajánlás szerinti 7-es piacon (Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban) indított negyedik piacelemzési eljárás keretében 2010. év végére elkészült a piacra vonatkozó nemzeti konzultációs határozattervezet, valamint a határozattervezet bemutató döntés-előkészítő anyagok. Ennek keretében a vizsgált hangpiaci adatbázisból tisztázódott az érintett piacok helyzete, és megtörtént a szolgáltatási- és földrajzi piacok meghatározása, valamint a jelentős piaci erejű szolgáltatók és a piaci problémák kezeléséhez megfelelő kötelezettségek kijelölése. (A nemzeti konzultációra 2011-ben került sor.)

A 2003-as Ajánlás szerinti 15. piacot (Nyilvános mobil rádiótelefon-hálózathoz való hozzáférés és nyilvános mobil rádiótelefon-hálózatból történő híváskezdeményezés) a 2007-es Ajánlás nem azonosította az ex-ante szabályozás szempontjából érintett piacként. Ezen a piacon újabb piacelemzési eljárás nem indult, a piac szakmailag lezárásra került. A Hatóság a piac tekintetében a továbbiakban folyamatos monitoring tevékenységet végez a mobil piaci adatszolgáltatások során nyert adatok elemzésével.

Bérelt vonali piacok

A bérelt vonali piaccsoport három piacból áll:

- Bérelt vonalak minimális készlete elnevezésű kiskereskedelmi piac (a 2003-as Ajánlás szerinti 7. számú piac).
- Bérelt vonalak nagykereskedelmi végződtetési szegmense (a 2007-es Ajánlás szerinti 6. számú piac).
- Bérelt vonalak nagykereskedelmi trónk szegmense (a 2003-as Ajánlás szerinti 14. számú piac).

A fent említett piacok közül a kiskereskedelmi piac és a nagykereskedelmi trónk szegmens piacok maradtak ki a 2007-es Ajánlásban szereplő kötelezően elemezendő piacok közül.

2010-ben a bérelt vonali piacok vizsgálatára egyidejűleg került sor. Az év első felében elindult a bérelt vonali piacok adatszolgáltatása. Az adatszolgáltatás során a Hatóság kiemelt figyelmet fordított arra, hogy a 2007-es Ajánlás szerint az ex-ante szabályozás szempontjából nem érintett piacok esetleges szabályozás alól történő kivételét milyen egyéb adatok támaszthatják alá. Az előzetes elemzések során további adattisztításra került sor, ezt követően elkészült a bérelt vonali adatbázis. Az adatbázisból, a bevételek és naturáliák alapján tisztázásra került a bérelt vonali piacok helyzete. Ezt követően további elemzések kerültek lefolytatásra, amelyek kiterjedtek a szolgáltatási piacok, földrajzi piacok, piaci részesedések vizsgálatára.

A bérelt vonali piacok Európai Unión belüli helyzetének felméréshez a Hatóság megvizsgálta a bérelt vonalakkal kapcsolatos piacelemzési határozatokat 2009/2010-ben notifikáló EU tagországok vonatkozó határozatait, valamint az európai szabályozó hatóságok szervezetének (ERG/BEREC) egyéb dokumentumait.

2010. második félévében elkészült a bérelt vonali piacok utólagos szabályozási hatásvizsgálati dokumentuma, mely a piacelemzés II. ciklusában meghozott piacelemzési határozatokban bevezetett ex-ante szabályozás piaci hatásainak vizsgálatát mutatja be. E dokumentum feltárja a

továbbblépés irányait, azaz beazonosítja azokat a frekvenciált területeket, amelyeket a következő időszakban kezelni szükséges.

Az elemzések eredményei alapján 2010 év végén:

- a bérelt vonali nagykereskedelmi trónk szegmens piac (14/2003.) lezárásra került, mivel megállapítást nyert, hogy az ex-ante szabályozás szempontjából való érintettség kritériumai a piac esetében nem teljesülnek.
- a többi bérelt vonali piacon (7/2003., 6/2007.) megindult a piacelemzési eljárás.

A szabályozásból kimaradó bérelt vonali nagykereskedelmi trónk szegmens piac esetében a piaci monitoring és az ennek alapjául szolgáló piaci adatgyűjtés a jövőben is folytatódik, annak érdekében, hogy a versenyt esetlegesen korlátozó piaci fejleményekre fény derüljön és a megfelelő szabályozói intézkedéseket a Hatóság megtehesse.

Műsorterjesztési piac

A 2003-as Ajánlás szerinti 18-as piacon (Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatásának céljából) 2010-ben két adatszolgáltatást indítottunk a piacon eltérő szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók felé.

A 2010 márciusában indult kábeltelevíziós felmérés 316 szolgáltatót érintett és a Hatóság 2009-re vonatkozóan kért be adatokat a szolgáltatóktól. A gyűjtött adatok a piacelemzés mellett a piacfelügyeleti kábeltelevíziós ellátottság felmérését is szolgálták.

2010 júniusában újabb műsorterjesztési adatszolgáltatás indult, amely a nem kábeltelevíziós műsorterjesztési szolgáltatásokra terjedt ki és 2009-re vonatkozó adatokat gyűjtött. Az adatszolgáltatás keretében az analóg és digitális televízió és rádió műsorszórási szolgáltatásokra, a műholdas műsorterjesztési szolgáltatásokra, az IPTV szolgáltatásra és a mikrohullámú műsorterjesztésre vonatkozóan gyűjtöttünk információkat az egyes szolgáltatások sajátosságait figyelembe vevő adatlapok révén. Az adatszolgáltatás 17 szolgáltatót érintett.

Mindkét hullámban indított adatszolgáltatás esetében számos esetben került sor a szolgáltatókkal adategyeztetésre, illetve adatpontosításra. A letisztított és pontosított adatokból az adatelemzési igények figyelembe vételével platformonkénti adatbázisok, valamint kimutatások készültek, valamint a főbb piaci trendeket bemutató adattáblák kerültek kialakításra.

A 2008-as 18-as piaci határozat a műsorterjesztési nagykereskedelmi piacon két érintett piacot azonosított (országos földfelszíni analóg rádió műsorszórás nagykereskedelmi piac, országos földfelszíni analóg televízió műsorszórás nagykereskedelmi piac). Mindkét piac esetében JPE kijelölés történt, a kötelezett szolgáltatóra pedig kötelezettségeket rótt ki a Hatóság.

2010-ben az érintett piacok tekintetében a beérkezett adatok alapján utólagos szabályozói hatásvizsgálatát elvégzésére került sor. A hatásvizsgálati dokumentum bemutatja az ex-ante szabályozás piaci hatásait és beazonosítja azokat a területeket, amelyeket a következő piacelemzés során kezelni szükséges.

A piacelemzés során előírt kötelezettségekkel kapcsolatos szabályozási tevékenységek

A szabályozott nagykereskedelmi árakkal kapcsolatos tevékenységek

A Hatóság határozatokkal szabályozza a magyarországi hírközlési piac működését. Az Európai Bizottság előírásainak megfelelően, az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokban meghatározott módon végez piacelemzést, melynek során figyelembe veszi a nemzeti sajátosságokat is. A piacelemzés során a Hatóság azonosítja az érintett piacot, elemzi a piacokon fennálló versenyt, illetve annak hatékonyságát, azonosítja a jelentős piaci erő jelenlétét. A piacelemzés eredményeként a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra a Hatóság – hogy megelőzze a piaci erővel való visszaélést - gazdasági szabályozó eszközök alkalmazásával kötelezettségeket ró ki. Az egyik ilyen kötelezettség a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége”, amely

a nagykereskedelmi piacokon kiszabásra került a jelentős piaci erejű szolgáltatók részére.

Az NHH (a Hatóság jogelődje) Tanácsa a „Nagykereskedelmi szélessávú hozzáférési szolgáltatás” megnevezésű piacon (12-es piac) a DH-23398-31/2007. számú határozatával négy¹⁵ jelentős piaci erejű szolgáltatót) azonosított, melyek a nagykereskedelmi szolgáltatást az IP bitfolyam hozzáférés vonatkozásában retail minus módszerrel kialakított díj alkalmazásával kötelesek nyújtani. Az így szabályozott nagykereskedelmi ár, mint árplafon abszolút határt szab a nagykereskedelmi árazásnak, így segítve az alternatív szolgáltatók e nagykereskedelmi szolgáltatásokra épülő kiskereskedelmi szolgáltatásainak versenyképességét, a kiskereskedelmi árak csökkenését, s egyúttal a szélessávú piacon célul kitűzött penetráció növelését.

A kötelezett szolgáltatók a retail minus módszer alkalmazásával kialakított díjaik alapját képező számításukat évente kétszer kötelesek benyújtani az NMHH Elnöke (korábban az NHH Tanácsa) számára.

A retail minus árszabályozással biztosítható, hogy a nagykereskedelmi árak a tényleges kiskereskedelmi ártendenciáknak megfelelően, e tendenciát megfelelő gyakorisággal (a határozat szerint 6 hónap) monitorozva változzanak. A kötelezett szolgáltatók által benyújtott alapadatokat és számításokat a Hatóság ellenőrzi, jóváhagyja, és meghatározott esetekben módosítja, majd az NMHH Elnöke (korábban az NHH Tanácsa) megállapítja a nagykereskedelmi szélessávú szolgáltatások minimális árrését és maximális nagykereskedelmi árát.

Az NMHH Elnöke által jóváhagyott retail minus alapú díjak, mint input költségek jelennek meg a jogosult szolgáltatóknál azok kiskereskedelmi ajánlatai során.

A szélessávú hozzáférések piacán kirótt „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség teljesítése során a kötelezett szolgáltatók a 2010. év folyamán kétszer, az Eht. hatályba lépése óta összességében tízedik és tizenegyedik alkalommal nyújtották be költségmodelljeiket.

A 2009. év második félévének, illetve a 2010. év első félévének adataira épülő retail minus beadványok alapján döntően mind a kiskereskedelmi, mind a megállapított nagykereskedelmi árak tovább csökkentek.

A jogosult internetszolgáltatók a legnépszerűbb díjcsomagok tekintetében árversenyt idéztek elő az inkumbensek kiskereskedelmi szolgáltatásaival szemben, ezzel ösztönözve a kiskereskedelmi árak csökkentésére a JPE szolgáltatókat. Az inkumbensek – lassítva vagy megakadályozva a piacvesztésüket – ennek hatására a kiskereskedelmi áraikat tovább csökkentették. Ez a következő időszakban a szabályozás jellegzetessége miatt a nagykereskedelmi árak további mérséklődését eredményezte.

Az NHH Tanácsa 2007. év végén a „Híváskezdeményezés nyilvános helyhez kötött telefonhálózathoz”, a „Hívásvégződtetés egyedi, nyilvános helyhez kötött telefonhálózatban”, valamint a „A fémcsatlakozók és alhúrok nagykereskedelmi átengedése (beleértve a részleges átengedést is) szélessávú és beszédcélú szolgáltatások nyújtása céljából” megnevezésű piacokon (8-as, 9-es és 11-es piacok) határozataival négy-négy¹⁶ olyan jelentős piaci erejű szolgáltatót (kötelezett szolgáltató) azonosított, melyek a híváskezdeményezés, hívásvégződtetés, valamint a helyi hurok átengedése és a helyi bitfolyam hozzáférés nagykereskedelmi szolgáltatást LRIC költségszámítási módszerrel kialakított költségalapú díj alkalmazásával kötelesek nyújtani. A nagykereskedelmi árak meghatározása a referenciaajánlatok jóváhagyásának keretében a 2008-as és 2009-es évek folyamán megtörtént. Az akkor meghatározott árak voltak hatályosak 2010-ben is.

Az NHH Tanácsa a fentebb említett piacelemzési határozataiban kiróta a számviteli szétválasztás kötelezettségét is, mely átláthatóvá teszi az egyes szolgáltatásokkal kapcsolatos bevételeket, ráfordításokat, biztosítja a keresztfinanszírozás és az árprés ellenőrzéséhez szükséges adatokat,

¹⁵ A Hungarotel Távközlési Zrt.-nek az Invitel Távközlési Zrt.-be történő beolvadása miatt a jelentős piaci erejű szolgáltatók száma háromra csökkent.

¹⁶ A Hungarotel Távközlési Zrt.-nek az Invitel Távközlési Zrt.-be történő beolvadása miatt a jelentős piaci erejű szolgáltatók száma háromra csökkent.

valamint a nagykereskedelmi díjak kialakításával kapcsolatos üzletági költség- és jövedelmezőségi információkat. Ezzel összefüggésben ez a kötelezettség támogatja mind az átláthatósággal és az egyenlő elbánással kapcsolatos kötelezettségek, mind a költségalapú árak kialakításának ellenőrzését, valamint elősegíti a globális túlzó árazás, keresztfinanszírozás és egyéb árjellegű versenyproblémák felismerését is. E kötelezettség keretében a kötelezettek a tárgyévét követő év június 30-ig nyújtják be a kimutatásaikat az NMHH Elnökének. A vezetékes szolgáltatók 2009. évi számviteli szétválasztási kimutatásának jóváhagyása a Magyar Telekom esetében 2010. decemberében, míg a másik két kötelezett szolgáltató, az Invitel és a UPC esetében 2011. márciusában megtörtént.

BU-LRIC modell építése a mobil piac szabályozására használt díjak alapjának kialakítására

Az NMHH 2010-ben továbbfejlesztette egyik jelentős szabályozó eszközét, a szabályozott mobil szolgáltatások árképzését támogató alulról felfelé építkező költségszámítási modelljét, az ún. BU LRIC modellt és számítási eredményeinek felhasználásával megállapította a következő szabályozási időszakra vonatkozó szabályozott árakat. Ezen szabályozó eszköznek hatása van az elektronikus hírközlési piacok működésére és az eltérő (mobil, vezetékes) technológiákat alkalmazó szolgáltatók piaci súlyának alakulására, továbbá a versenyfeltételek megfelelő alakulására is.

A fentebb már említett „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség keretében a jelentős piaci erővel rendelkező mobil szolgáltatók hívásvégződtetési díját a Hatóság szabályozza. A mobil hívásvégződtetési díj szabályozása a díj megállapítását is jelenti egyben.

Az EU Bizottság 2009. május 7-én ajánlást adott ki a helyhez kötött és mobil végződtetési díjak szabályozói kezeléséről (Commission Recommendation of 7. 5. 2009 on the Regulatory Treatment of fixed and Mobile Termination Rates in the EU), amelyben részletezi azokat a módszertanokat és szempontokat, amelyeknek alkalmazását az európai szabályozó gyakorlat egységesítése céljából követendőnek ítélt. E szempontok szerint egységes elvek szerint felépülő modell használata javasolt, amely egy hatékony szolgáltató költségeit képezi le, és a költségeknek nem múltbelieknek, hanem folyóáron számítottaknak kell lenniük. Figyelembe kell venni a technológiai hatékonyságot, illetve a Bizottság meghatározta, hogy mely költségelemeket kell figyelembe venni, és melyeket nem.

A Hatóság szem előtt tartva a technológiai fejlődés diktálta követelményeket és a nemzetközi szabályozás harmonizálásának fontosságát, a nagykereskedelmi mobil hívásvégződtetési piac elemzését megelőzően 2009. második felében elkezdte meglévő mobil BU LRIC modelljének átalakítását az új követelményeknek megfelelően. A modell dokumentálása, megfelelő adatokkal való feltöltése és a döntésre alkalmas egységköltségek előállítása 2010. során történt meg.

Tehát a Hatóság a mobil hívásvégződtetési díjak költségalapjának kalkulációját a 7. piac elemzési eljárásában már az EU ajánlása szerint készítette el. Az ehhez szükséges modell felépítésében és a díjak alapjául szolgáló egységköltségek kialakításában egy megfelelő know-how-val rendelkező tanácsadó céggel működött együtt.

Az új modell végeredménye, azaz a mobil hívásvégződtetés egységköltsége 4,64 Ft/perc lett. A modell által kiszámított egységköltség a hatósági gyakorlat szerint célárként funkcionál, amelyet évek alatt lépcsőzetesen kell elérniük a szolgáltatóknak (glide path¹⁷). A lépcsőzetességet indokolja, hogy a szolgáltatók gazdálkodását ne érje drasztikusan az évek óta tapasztalható költségcsökkentés.

2010. december 1-től 11,86 Ft/perces díj volt a hatályos hatósági határozat szerint érvényben. A 2011-ben a nemzeti konzultáció céljából megjelentetett hatósági határozattervezet szabálya szerint 2011-ben a mobil hívásvégződtetés díja 11,86 Ft/perc marad, 2012-ben 9,46 Ft/perc és a határozat törvényben rögzített hatályának utolsó évére, 2013-ra 7,06 Ft/perc értéket ér majd el.

¹⁷ A szolgáltatók méltánytalan terheinek enyhítése érdekében a hatóság a kiszámított díjat fokozatosan vezeti be, erre szolgál az ún. glide path szabály.

Ezzel az intézkedéssel a Hatóság jelentős előrelépést tud felmutatni a díjak költségalapúságának biztosításában és a nagykereskedelmi mobil piacon az árak csökkenésében, ami a fogyasztók számára kedvezően befolyásolhatja a vezetékes és mobil előfizetői forgalmi szolgáltatások díjszintjét is.

Kiskereskedelmi árellenőrzések

A 2007. évi piacelemzési határozat a lakossági és nem lakossági vezetékes telefon piacon korlátozta az előfizetői hozzáférés díjának emelését. A határozat szerint ezen árak emelésének mértéke egyik piacon sem haladhatja meg az éves fogyasztói árindex mértékét.

A kirótt kötelezettség ellenőrzésére a Hatóság 2010-ben összesen hat vizsgálatot végzett az érintett szolgáltatók (Magyar Telekom, Invitel, UPC) esetében. Tavasszal zárultak le a 2008. évre vonatkozó árellenőrzések, azt követően pedig új vizsgálat indult és a Hatóság adatokat kért be a szolgáltatóktól 2009 évre vonatkozóan. Mind a 2008-ra, mind pedig a 2009-re vonatkozó ellenőrzések kedvező megállapítással zárultak. A vizsgálatok eredményei azt mutatták, hogy egyik érintett szolgáltató sem szegte meg a túlzott árazás tilalmát, az áremelések egyik évben sem haladták meg a megengedett mértékeket. (A Központi Statisztikai Hivatal számításai szerint 2008-ban 6,1%, 2009-ben pedig 4,2%- volt az infláció.)

2008-ban a lakossági piacon mindhárom szolgáltató emelte a hozzáférés árait, de az összesített árindexek nem érték el az infláció szintjét. A nem lakossági piacon az Invitel és a UPC árai stagnáltak, a Magyar Telekomnál azonban számottevően csökkentek.

2009-ben a lakossági piacon a hozzáférési díjak összességében a Magyar Telekom és a UPC esetében csökkentek némileg, míg az Invitelnél az inflációt meg nem haladó áremelés volt megfigyelhető. A nem lakossági piacon jelentős árcsökkenés történt a Magyar Telekomnál, míg a másik két szolgáltató minimálisan növelte árait.

A piaci folyamatok és a következetes szabályozói magatartás eredményeként a szolgáltatók kiskereskedelmi árpolitikájában változás következett be az elmúlt években. Míg 2005-ben mindhárom szolgáltató megszegte az ársapka kötelezettséget, az azt követő időszakban a szolgáltatók vezetékes telefon hozzáférési díjaikat csak mérsékelten, a megengedett inflációs értéken belül emelték, illetve árcsökkenés is előfordult. Mivel a kötelezettség alapjául szolgáló piaci probléma, azaz az inkumbens szolgáltatók piaci erőfölénye továbbra is fennáll, a Hatóság 2010. évi határozatában is kiszabta a „túlzott árazás tilalma” kötelezést.

Egyetemes szolgáltatások

A jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók egyetemes szolgáltatásra vonatkozó szerződése 2008 végén lejárt, és 2010 végéig nem születtek ilyen szerződések.

2010. április 21-én új szabályozás módosította az egyetemes szolgáltatásokkal kapcsolatos jogszabályi követelményeket. Az új rendelet többek között hatálytalanította a díjmegállapítás szabályaira vonatkozó előírásokat, és a piacelemzés keretébe utalta az egyetemes szolgáltatások díjváltozásának ellenőrzését.

A jelenlegi szabályozás szerint tehát az egyetemes szolgáltatások árváltozásának ellenőrzését a piacelemzési kötelezettségek betartásának vizsgálata során lehet megtenni. Ahhoz, hogy a Hatóság folyamatosan nyomon követhesse az egyetemes szolgáltatások törvényben előírt megfizethetőségét, rendszeresen monitorozni kell e szolgáltatások kiskereskedelmi díjszabásának alakulását. Ennek érdekében a Hatóság kiskereskedelmi adatbázist hozott létre 2010-ben. Az adatok vizsgálata azt mutatta, hogy a szolgáltatók árváltoztatása minimális volt az egyetemes díjsomagok esetében.

Az egyetemes elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtásának pénzügyi és műszaki feltételei, az új jogszabályi előírások¹⁸ következtében jelentősen megváltoztak a 2010. év során. Az egyetemes elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtásából adódó pénzügyi teher mérséklésére rendelt Egyetemes Elektronikus Hírközlési Támogatási Kassza helyett a Hatóság látja el a finanszírozási

¹⁸ 8/2010. (IV. 21.) MeHVM rendelet; 9/2010. (IV. 21.) MeHVM rendelet; 97/2010. (III. 31.) Korm. rendelet

feladatokat is az egyéb – hatósági jogalkalmazási tevékenység keretében végzett – műszaki és közgazdasági módszertani feladatok mellett. A hatályos szabályozás értelmében a Hatóság feladata volt a leendő egyetemes szolgáltatók egyetemes elektronikus hírközlési szolgáltatási szerződésének megkötése előtt, a szolgáltatók által benyújtott nettó elkerülhető egységköltség számítás helyességének ellenőrzése. 2010-ben a Hatóság az Invitel Távközlési Zrt. és a UPC Magyarország Kft. nettó elkerülhető egységköltség számítását ellenőrizte, de azokat jóváhagyni nem tudta, ezért - az eljárás eredményeként - a szolgáltatók részére a Hatóság által módosított nettó elkerülhető egységköltség került megállapításra. A Magyar Telekom esetében a nettó elkerülhető egységköltség jóváhagyása, illetve megállapítása nem történt meg, mivel a szolgáltató illetékfizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért az eljárás megszüntetésre került.

Az egyetemes elektronikus hírközlési szolgáltatási szerződések megkötése és a 2010. évre vonatkozó első kifizetések várhatóan 2011-ben fognak megtörténni.

A fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalma

2007-ben a piacelemzési határozat kötelezettségként írta elő a vezetékes hozzáférési piacon a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalmát, mivel a szolgáltatók képesek lehetnek arra, hogy a hozzáférésen keresztül az egyes, kizárólag határozott idejű szerződéssel igénybe vehető díjcsomagok határozott idő eltelte előtti felmondását illetve e díjcsomagokról történő más díjcsomagra való váltását indokolatlan feltételek támasztásával akadályozzák meg. A határozat szerint felmondás esetén csak a kedvezményekkel, illetve a költségekkel arányos kötbér tekinthető indokolt feltételnek.

A Hatóság első ízben 2008-ban, ellenőrzési eljárás keretében vizsgálta a kötelezettség teljesítését 2008. szeptember 30-i állapotra vonatkozóan. Az adatszolgáltatási kérelem a 3 jelentős piaci erejű szolgáltató (Magyar Telekom, Invitel, UPC) legjelentősebb lakossági és üzleti díjcsomagjai előfizetési számára, a kapcsolódó szankciókra, a kötbérszámítás konkrét módszerére, valamint a kötbér és a nyújtott kedvezmények-, illetve a kötbér és a felmerült költségek kapcsolatára terjedt ki. A Hatóság 2010-ben újabb piaci információkat gyűjtött be annak feltárására, hogy a változtattak-e a szolgáltatók szerződéskötési gyakorlatukon, módosították-e a határozott idejű szerződésekhez kapcsolódó szankcióik mértékét vagy azok kiszabásának elvét. A Hatóság felmérte, hogy enyhült-e az a piaci probléma, hogy a szolgáltatók indokolatlan és aránytalan szerződési feltételekkel magukhoz kötik előfizetőiket és akadályozzák más szolgáltatók piacra lépését vagy pozíciójának erősödését.

A Hatóság az általános szerződési feltételek és a honlapokon található információk alapján megállapította, hogy a 2008. őszi állapothoz képest egyik szolgáltatónál sem történt jelentős változás a kivetett kötbér mértékére és számításának elvére vonatkozóan, a Magyar Telekom által folytatott gyakorlat továbbra sem felel meg az előírtaknak. A Hatóság a 2010. évi tapasztalatok alapján szeptemberi piacelemzési határozatában újra kiszabta a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalmát.

Egyéb kapcsolódó tevékenységek

Ármonitoring és árelemzések

A Hatóság 2010-ben jelentősen fejlesztette kiskereskedelmi ármonitoring tevékenységét. A vezetékes és mobil telefonszolgáltatások esetében ár adatbázisokat hozott létre, melyek 2005-től tartalmazzák a legfontosabb információkat. A rendelkezésre álló adatok alapján árelemzések készültek a legjelentősebb mobil díjcsomagok és a komplex szolgáltatások áralakulásáról.

Nemzetközi tevékenységek

A Hatóság közgazdasági szabályozási tevékenységének fontos területe a nemzeti szabályozó hatóságok nemzetközi szervezetében (BEREC) végzett munka. A Hatóság munkatársai több szakterületen, így a végfelhasználókkal, az új technológiákkal, a szabályozói számvitellel, a végződtetési díjakkal foglalkozó munkacsoportokban képviselték az év folyamán a magyar szabályozás álláspontját. Az End User munkacsoport például 2010. évi tevékenységével

hozzájárult ahhoz, hogy a szabályozási munkában a fogyasztói szempontok a korábbiaknál nagyobb hangsúlyt kapjanak mind európai, mind pedig nemzeti szinten.

Frekvencia díjrendszer megújítása

2010 során a Hatóság megkezdte a frekvencia díjrendszer megújítását. Ennek a programnak az első elemeként kidolgozásra került a mobilszolgáltatókra vonatkozó új díjrendelet-rész.

A 2010-ben hatályos díjrendelet szerint üzemelő bázisállomásonként kellett a szolgáltatóknak díjat fizetni. Ez a díjstruktúra jelentős adminisztratív teherrel járt – több tízezer bázisállomást és azok üzembe kapcsolását-kikapcsolását kellett számon tartani. Ráadásul a díjalap nehezen ellenőrizhető is volt a Hatóság szempontjából (a ki-bekapcsolásokat nem kell bejelentenie a szolgáltatóknak). A piac szempontjából a díjstruktúra jelentős hátrányt okozott azzal, hogy ellenőrzöttnél jelentett a kis forgalmú területek mobil szélessávú lefedettségének (a szélessávú hálózatok sok, kisebb bázisállomás telepítését igényelték volna).

A 2010 első félévben kidolgozásra került új díjstruktúra a kijelölt frekvenciával arányos díj, más néven sávdíj lett. Ez a díj a frekvencia minél intenzívebb használatára, beruházásokra és a nem használt frekvenciák felszabadítására ösztönöz.

Az új díjmodellt a Hatóság nyilvános meghallgatáson mutatta be 2010. augusztus 24-én, amelynek felépítésével az érintett szolgáltatók alapvetően egyetértettek. A Hatóság elvégezte az új díjmodell hatásvizsgálatát és az új díjrendeletre szöveges javaslatot dolgozott ki (ami 2011-ben került elfogadásra és kihirdetésre).

A felhasználók érdekeinek védelme, a szolgáltatók tevékenységének felügyelete

Piacfelügyelet

A konvergens hatóság egyik fontos feladata jogelődjéhez hasonlóan az, hogy az elektronikus hírközlési és a postai szolgáltatások területén, valamint a jogszabályban meghatározott berendezésfajták értékesítésével kapcsolatban végzett piacfelügyeleti tevékenységével védje a szolgáltatások igénybevevőinek és a korlátozott erőforrások jogosult használóinak garanciális jogait, valamint fenntartsa a tisztességes és hatékony verseny feltételeit. A piacfelügyelet nem csupán ellenőrzést és felügyeleti tevékenységet jelent, hanem az érintett hírközlési piac változásainak figyelemmel kísérését, elemzését, és szükség esetén jogalkotás kezdeményezését is. A következőkben a terület tevékenységét öt csoportban mutatjuk be, ezek sorrendben a hírközlési, a postai és a berendezés piacfelügyelettel, a kérelem alapján folytatott eljárásokkal és a piacfelügyeleti szankciókkal foglalkoznak.

A piacfelügyeleti tevékenység alapját az évente kidolgozott és elfogadott **piacfelügyeleti terv** jelenti. Ez tartalmazza azokat a kiemelt vizsgálati területeket, amelyeken a Hatóság megítélése szerint a piaci információk, a korábbi években folytatott ellenőrzések, eljárások és a fogyasztói panaszok alapján átfogó ellenőrzések végrehajtására van szükség. A tervben kerülnek meghatározásra azok az utóellenőrzések is, amelyek a korábbi években előírt szolgáltatói kötelezettségek teljesítéséről hivatottak visszajelzést adni. A terv teljesítéséről negyedévente és az év végén összefoglaló jelleggel beszámoló készül, amely a tervvel együtt nyilvánosan is közzétételre kerül. Ennek célja, hogy a szolgáltatók és a közvélemény számára egyaránt tájékoztatást adjon a Hatóság munkájáról és egyszersmind felhívja a figyelmet a piacon talált problémákra, jogsértésekre. Az ellenőrzési eredmények és az alkalmazott szankciók nyilvánossága pedig elősegíti az önkéntes jogkövetést is. A tervben kitűzött feladatokon kívül a hatóság év közben is indít hivatalból ellenőrzéseket olyan esetekben, amikor a rendelkezésre álló adatok, bejelentések az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok megsértését valószínűsítik.

A terv szerinti és a terven kívüli, hivatalból indított ellenőrzések mellett a Hatóság **kérelem** (postai szolgáltatások esetében **panasz**) alapján is eljár, kivizsgálva, hogy az ügyfél által jelzett konkrét ügyben a szolgáltató megtartotta-e az irányadó jogszabályokat, illetve a saját, szolgáltatásra

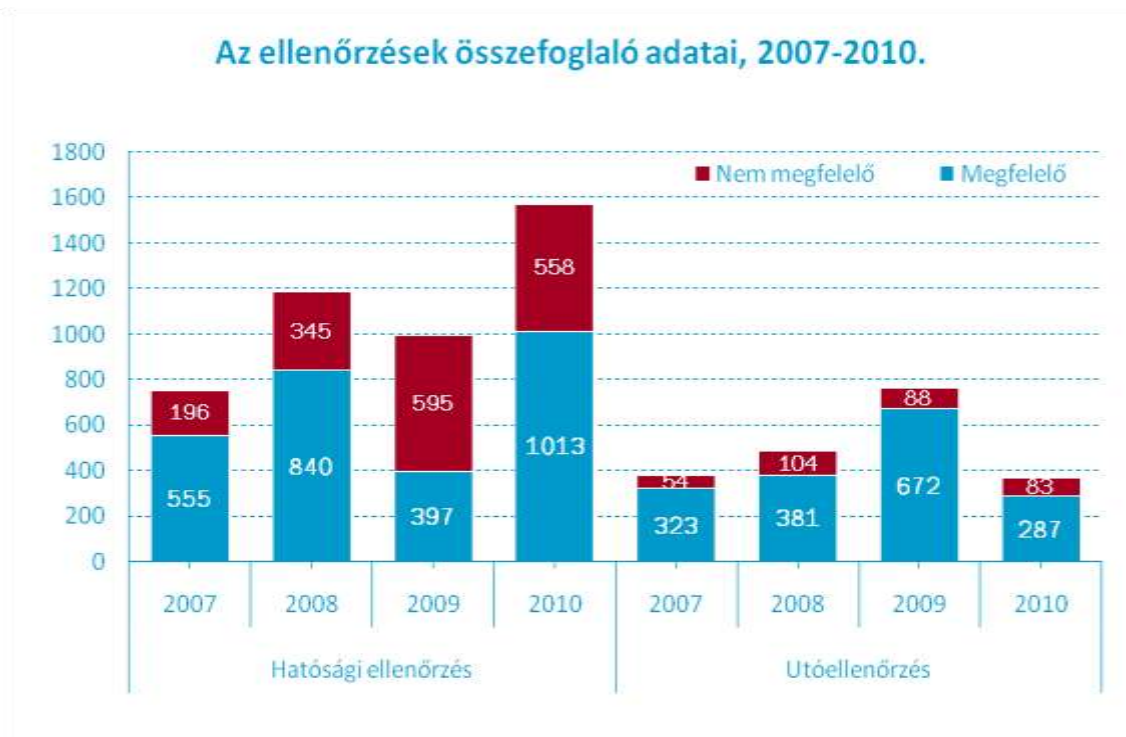
vonatkozó szerződési feltételeit. Ezek a kérelmek értékes információforrást jelentenek a piacfelügyeleti munkában, mivel a legközvetlenebb módon jelzik a Hatóság számára a piacon meglévő problémákat. Ezért elemzésükkel az egyéni ügyeken túlmutató következtetések levonására is mód nyílik, amelyek a piacfelügyelet súlyponti területeinek meghatározásánál használhatók fel.

A felügyeleti tevékenység elsődleges célja a feltárt jogsértések megszüntetése és annak biztosítása, hogy hasonló jogsértések a jövőben ne fordulhassanak ismételt elő. Ezért a fokozatosság elvével összhangban hatósági szankciók alkalmazására akkor kerül sor, ha az egyéb rendelkezésre álló eszközök nem vezettek eredményre, vagy a jogsértést az elmarasztalt szolgáltató ismételt elköveti. A formális eljárások és szankciók mellett a jogkövető magatartás elérésében nagy szerep jut az informális (soft law jellegű) eszközöknek, így az érintettekkel folytatott hatósági egyeztetéseknek és a tájékoztató kampányoknak. Ezen a területen a piacfelügyeletért felelős szervezeti egységek a Média- és Hírközlési Biztossal is együttműködnek.

A piacfelügyeleti terv végrehajtása

Elektronikus hírközlési piacfelügyelet

A 2010. évben az elektronikus hírközlésre vonatkozó **28** tervfeladat keretében lefolytatott ellenőrzések és eljárások összesen **2797** szolgáltatót érintettek. (Egy szolgáltató több tervfeladat végrehajtása során is érintett lehetett.) Összesen **1941** ellenőrzésre került sor, ami az előző évhez képest **11%-os** emelkedést jelent. Az utóellenőrzések száma **370** volt. Az ellenőrzések **33%-a** tárt fel valamilyen jogsértést. Ez az előző évhez képest **6%-os** csökkenést jelent, de ugyanakkor jelzi azt is, hogy a tervezés során alkalmazott kockázatelemzéssel valóban releváns problémákat sikerült azonosítani.

diagram

18.

Ahol az ellenőrzés jogsértést tárt fel, ott a Hatóság az érintett szolgáltatót megfelelő határidővel annak megszüntetésére hívta fel, ezeknek a felhívásoknak a szolgáltatók 90%-a önkéntes jogkövetéssel eleget is tett, így további szankció alkalmazására nem volt szükség.

Ugyanakkor több, az előfizetők és igénybevevők jogainak védelme és a piac megfelelő működése szempontjából jelentős területen az ellenőrzések 2011-ben is folytatódnak, illetve utóellenőrzésekre kerül sor. A terv szerinti feladatok 2010-ben négy csoportba voltak sorolhatók. Ezek közül az elsőt a **jelentős piaci erejű szolgáltatókra vonatkozó kötelezettségek** ellenőrzése jelentette, amely négy feladat keretében valósult meg. (T1: egyenlő elbánás vizsgálata az infrastruktúra hozzáférés és a szélessávú nagykereskedelmi hozzáférés piacán, T2: a retail minus határozatban foglaltak teljesítésének utóellenőrzése a nagykereskedelmi szélessávú hozzáférési szolgáltatás piacon, T3: az előírt hívásvégződési díjak alkalmazásának ellenőrzése, T4: a 3. piacra vonatkozó új piackijelölő határozatban foglaltak ellenőrzése.) Ezen vizsgálatok során a hívásvégződési díjak alkalmazására vonatkozó korábbi hatósági felhívások teljesülésével kapcsolatban talált a Hatóság hiányosságokat, így két érintett jelentős piaci erejű szolgáltatót felhívásban részesített. A többi tervfeladat csoport a piacfelügyeleti tervben meghatározott három stratégiai cél megvalósulásához kapcsolódott.

A **tudatos fogyasztóvá válást támogató** vizsgálatok körében a Hatóság ellenőrizte az internet csomagok garantált minimális sávszélességének feltüntetését a szolgáltatói tájékoztatókban, hirdetésekben és a szerződési feltételekben (H3), az internet szolgáltatók által alkalmazott forgalomlassítási intézkedések jogszerűségét (K1), a tiltott árukapcsolás tilalmának betartását, különös tekintettel a helyhez kötött telefon és az internet szolgáltatások egymástól független igénybevételének lehetőségére (K2), valamint a telefonos call center ügyfélszolgálatokra vonatkozó követelmények betartását (H11). Az ellenőrzések tanúsága szerint a garantált minimális sávszélesség feltüntetésére vonatkozó előírás még mindig nem érvényesül megfelelően, így annak ellenőrzése idén folytatódni fog. Ugyancsak komoly problémák vannak a telefonos ügyfélszolgálatok elérhetőségével, mivel az ellenőrzések során az esetek 50%-ban nem lehetett a jogszabályban előírt idő alatt ügyintézőhöz jutni. Ezzel szemben a tiltott árukapcsolást jelentő szolgáltatói gyakorlatok egyre kevésbé jellemzőek, és az internetforgalom jogellenes lassítása miatt is csak két szolgáltatót részesített felhívásban a Hatóság.

Az **átlátható piaci viszonyok megteremtését szolgáló** vizsgálatok közé tartozott 2010-ben a kábeltelevíziós (H1) és a szélessávú szolgáltatások elterjedtségét vizsgáló, immár hagyományos felmérés (H2), valamint az egyoldalú szerződésmódosítások jogszerűségére vonatkozó (H15) és a mobiltelefonos külföldi barangolásról (roaming) szóló rendelet által előírt kötelezettségek teljesítését vizsgáló ellenőrzés (K6). A két nagy infrastruktúra felmérés évről-évre módot ad arra, hogy nyomon lehessen követni a kábeltelevíziós, illetve a szélessávú adatátviteli hálózatok kiépülését, a szolgáltatások fejlődését és az előfizetői szám alakulását. Az ellátatlan területek feltérképezésével pedig nem csak a piacfelügyeleti tevékenység számára szolgálnak értékes adatokkal, hiszen a digitális szakadék leküzdése fontos nemzetgazdasági és társadalmi cél is. Az egyoldalú szerződésmódosítással kapcsolatos vizsgálat eredménye alapján a szolgáltatók gyakorlata ezen a területen továbbra sem felel meg a jogszabályoknak, a jellemző problémák közé tartozik, hogy a módosításokra nem a jogszabályban írt okból kerül sor, illetve az előfizetők közvetlen értesítése helyett a szolgáltatók a módosításokról csupán közlemény megjelentetésével tájékoztatnak. Tekintettel arra, hogy a témakör az előfizetői jogok érvényesülése kapcsán kiemelt jelentőséggel bír, az ellenőrzések folytatása mellett a megfelelő állapot eléréséhez a hatályos szabályozás áttekintése és a szolgáltatókkal való egyeztetés is szükséges.

A legtöbb, szám szerint nyolc tervfeladatot átfogó csoport **az előfizetői panaszok elkerülése érdekében** végzett vizsgálatoké volt. Ez nem véletlen, hiszen a felügyeleti tevékenység egyik legfontosabb célja az, hogy a panaszokhoz vezető helyzetek kialakulását megelőzze a szolgáltatók jogszerű működésének kikényszerítésével. Ebbe a kategóriába több nagy jelentőségű, évek óta ismételt vizsgálat tartozik. Ilyen volt az egyedi előfizetői szerződések kötelező tartalmi elemei meglétének ellenőrzése (K3), amelynek tárgya 2010-ben az internet szolgáltatásra vonatkozó egyedi előfizetői szerződésminták és szerződéskötési gyakorlat voltak. A hibabejelentések kezelésére és a hibaelhárításra, illetve a kötbérfizetésre vonatkozó előírások megtartása (K4) ugyancsak sok előfizetőt érint, csakúgy, mint az általános szerződési feltételek

változtatása, amelynek jogszerűségét a Hatóság folyamatosan ellenőrzi. (H5) A szolgáltatás szünetelésére vonatkozó előírások betartása ugyancsak vizsgálat tárgyát képezte (H7), de külön-külön tervfeladat foglalkozott a telefonos ügyfélszolgálatok hívásának díjazásával (H10), a kötbérfizetésre vonatkozó ÁSZF rendelkezések jogszerűségével (H6), az előfizetői díjtartozások kezelésével (H13) és az internet szolgáltatások minőségi jellemzőinek a szolgáltatók általi önellenőrzésével is. (H12). Sajnos hiányosságok itt is jelentős számban voltak, így például továbbra is nem elhanyagolható számban fordul elő a hibanyilvántartás hiányos vezetése, az előfizető értesítésének elmaradása a hibavizsgálat eredményéről, az előre közölt hibaelhárítási határidő túllépése, a nem megfelelő szolgáltatás időszakára járó díjjóváírás és a késedelmes hibajavítás miatti kötbérfizetés elmaradása, vagy annak külön feltételekhez kötése. Ugyanakkor javuló tendencia volt megfigyelhető a telefonos ügyfélszolgálatok hívásának díja kapcsán, de még mindig jelentős számú ellenőrzött szolgáltató ügyfélszolgálat, illetve hibabejelentője csak a jogszabályban előírtnál magasabb díjú hívással volt elérhető. Mivel az ebbe a csoportba tartozó témák az előfizetők legszélesebb körének jogait érintik, ezért ez az a terület, ahol a Hatóság az idei évben is változatlan intenzitással folytatja az ellenőrzéseket.

További, csoportba nem sorolt tervfeladatok kapcsolódtak az emelt díjas hívószámok használatának jogszerűségéhez (K5), a digitális televízióadások vételéhez szükséges beltéri egységek hibáinak elhárításához (H8) és a panaszkezelési tevékenységhez (H9). Ugyancsak vizsgálta a Hatóság azt, hogy mely szolgáltatók mulasztották el általános szerződési feltételeiket módosítani, vagy a módosítást bejelenteni (H14). Sor került még három dedikált utóellenőrzésre is az előző években megállapított jogsértések megszüntetésére kiadott hatósági kötelezések teljesülése tárgyában.

Postai szolgáltatások piacfelügyelete

A három postai szolgáltatásokat érintő tervfeladat keretében **141** szolgáltató – köztük az egyetemes postai szolgáltatások ellátására kijelölt Magyar Posta Zrt. – ellenőrzésére került sor.

Az egyetemes postai szolgáltatás minőségi jellemzőinek hatósági vizsgálata (P1) kiterjedt a szolgáltatásminőségi követelmények betartásáról, illetve a szolgáltatóhoz benyújtott panaszokról

19. diagram

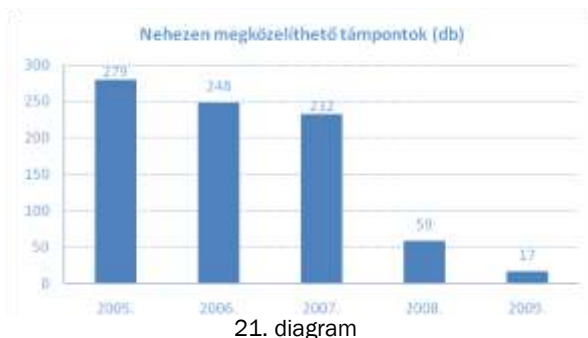

20. diagram

és kártérítési igényekről, valamint a ténylegesen megtérített károk számáról és a kapcsolódó ügyintézési időről szóló szolgáltatói beszámolóra, a várakozási és átfutási idő mérésére szolgáló módszertan ellenőrzésére, valamint a postai dátumnyomat és a küldeménytovábbítás megbízhatóságára vonatkozó mutatószámok alakulására. A vizsgálat eredménye szerint az egyetemes postai szolgáltató a rá irányadó panaszkezelési és kártérítési szabályokat megtartotta, a továbbítás során elveszett, megsemmisült, illetve megsérült küldemények aránya is az előírt határ alatt maradt. Jelentős javulás volt tapasztalható az olvashatatlan dátumnyomattal ellátott küldemények számának csökkenésében is. Továbbra sem teljesülnek ugyanakkor a postai szolgálati helyek és külterületi kézbesítési támpontok és utcai levelezőszekrények akadálymentes megközelíthetőségére vonatkozó előírások, bár a szolgáltató itt is jelentős előrehaladást ért el.

Ellenőrizte a Hatóság a nyilvántartásában szereplő, vagy korábban onnan törölt postai szolgáltatók működésének jogszerűségét. (P2)

Ennek a tervfeladatnak az egyik célja az, hogy biztosítsa, hogy a postai szolgáltatások piacának

21. diagram

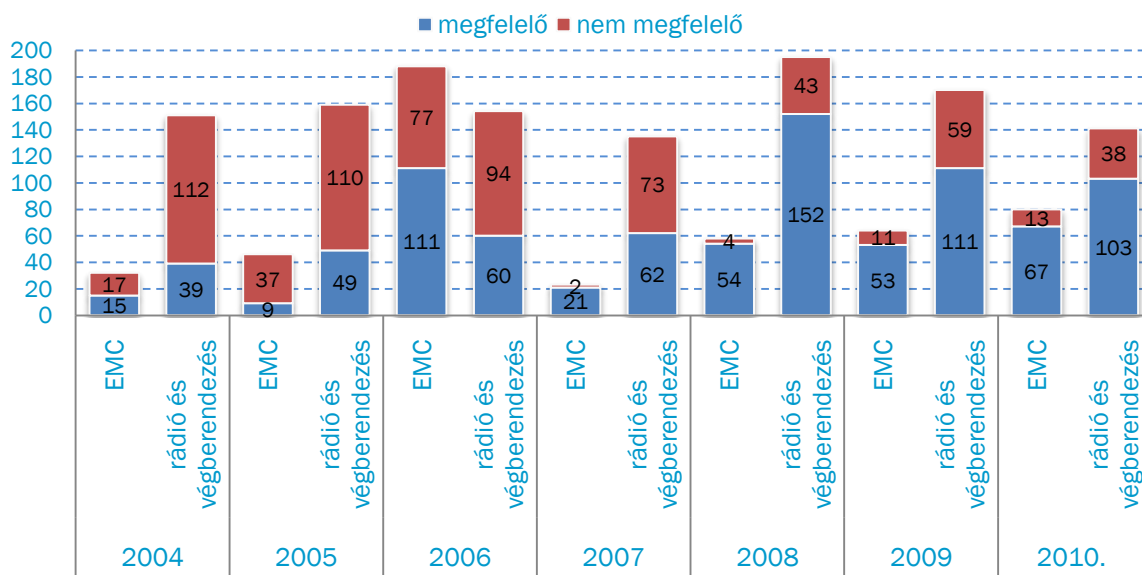
teljes liberalizációjáig a fenntartott postai szolgáltatásokat a kijelölt egyetemes postai szolgáltatón kívül más szolgáltató ne végezze. Emellett vizsgálta a Hatóság azt is, hogy a jogszabály által előírt adatszolgáltatási kötelezettséget nem teljesítő, de a nyilvántartásban szereplő postai szolgáltatók ténylegesen folytatják-e a tevékenységüket, és intézkedett a tevékenységüket már befejezett, illetve a bejelentett elérhetőségeiken nem megtalálható szolgáltatók törléséről.

A harmadik postai tervfeladat célja a postai nyilvántartásban nem szereplő, bejelentés nélkül működő szolgáltatók feltárása a tisztességes piaci verseny és a fogyasztók hatásosabb védelme érdekében. (P3) A vizsgálatba bevont 100, a rendelkezésre álló adatok alapján postai szolgáltatást végző szervezet és személy közül az ellenőrzés eredményeképpen **18** kérte nyilvántartásba vételét.

Berendezések piacfelügyelete

A berendezés piacfelügyelet elsődleges célja a fogyasztók védelmén túl a berendezéseiket az előírásoknak megfelelően forgalomba hozó gyártók, importőrök és forgalmazók védelme, valamint a korlátos állami tulajdonú erőforrást jelentő frekvenciák jogosult használóinál fellépő tiltott zavarás megelőzése. Ennek érdekében a Hatóság ellenőrzi a piacot és kiszűri az előírásoknak nem megfelelő berendezéseket, valamint a forgalomba hozókkal szemben szankciókat alkalmaz. A tervfeladatok meghatározásakor a témában érdekelt nemzetközi szervezetek jelzései mellett fokozottan figyelembe veszik a korábbi években nem megfelelően tartott berendezés fajtákat illetve típusokat, valamint a berendezés piac folyamatos változását.

Berendezés piacfelügyeleti ellenőrzések (2004-2010.)

22. diagram

A 2010. évben öt tervfeladat kapcsolódott ehhez a területhez. Ezek közül három általános jellegű feladat volt (az Interneten kínált berendezések vizsgálata – BEP1, elektronikus hírközlő berendezések vizsgálata – BEP2, rádióberendezések ellenőrzése – BEP3) és mind a rádió végberendezésekre, mind a nagyfrekvenciás jelet, vagy mellékhatást keltő berendezésekre vonatkozó szabványok (EMC) vizsgálatára kiterjedt. A negyedik feladat az előző kategóriákba nem tartozó nagyfrekvenciás jelet, vagy mellékhatást keltő berendezések (EMC) vizsgálatát célozta

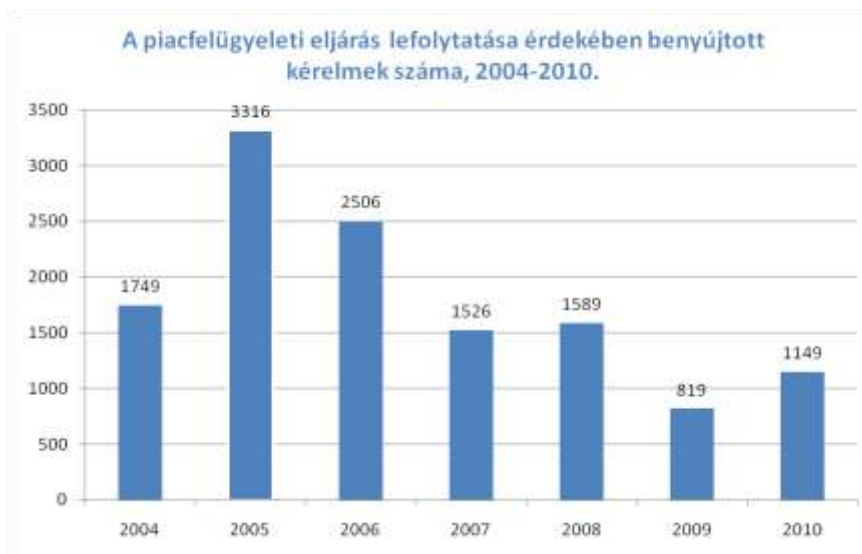
(BEP4). A négy tervfeladat körében összesen **221** ellenőrzésre került sor. (**141** ellenőrzés érintett rádió végberendezést, **80** pedig az EMC követelmények teljesítésével volt kapcsolatos)

Az előző évek eredményeivel összehasonlítva látható, hogy összességében véve a vizsgált berendezések megfelelőségi mutatói javultak, azonban a részleteket tekintve továbbra is vannak neuralgikus területek. A hírközlési végberendezések közül az analóg vezetékes telefon- és faxkészülékek elektromágneses zavartűrésével voltak problémák, a rádió végberendezések közül pedig az FM transzmitterek nem megfelelő kialakítása, illetve működése jelent továbbra is gondot. Az egyéb vizsgált berendezéstípusok közül egyes DVD lejátszók megengedettnél magasabb zavarkibocsátási jelszintje volt kiemелendő.

Az ötödik céllenőrzés a digitális átállás elősegítése érdekében arra irányult, hogy a kiskereskedelmi forgalomban kapható digitális műsorok vételére alkalmas televíziókészülékek, illetve vevődekóderek vásárlói megkapják-e a megfelelő tájékoztatást az adott eszköznek a magyarországi szabadon fogható földfelszíni digitális sugárzás vételére való alkalmasságáról, illetve a hirdetésekben az eszköz erre való alkalmassága megfelelően fel van-e tüntetve. (BEP5) A feladat keretében **332** ellenőrzésre került sor, amelyek összesen **10358** eszköz reklámját, illetve forgalmazásának körülményeit érintették. Az ellenőrzések általában az előírások betartásáról tanúskodtak, csak az esetek **6%-ban** tárt fel a Hatóság nem megfelelőséget. A kisebb hiányosságokat az ellenőrzött forgalmazók a Hatóság jelzése alapján jellemzően nyomban pótolták, így csak **17** esetben kellett végzés formájában kötelezést kiadni. A 238 helyszíni ellenőrzés során – amennyiben erre a lehetőség adott volt – az adott forgalmazónál megtalálható eszközök vonatkozó jogszabályban előírt műszaki paramétereinek vizsgálatára is sor került. Emellett az ellenőrzés során tett forgalmazói nyilatkozatok révén mód nyílt a földfelszíni digitális sugárzással kapcsolatos aktuális problémák, vásárlói tapasztalatok megismerésére, így közvetve a digitális átállás helyzetének felmérésére is.

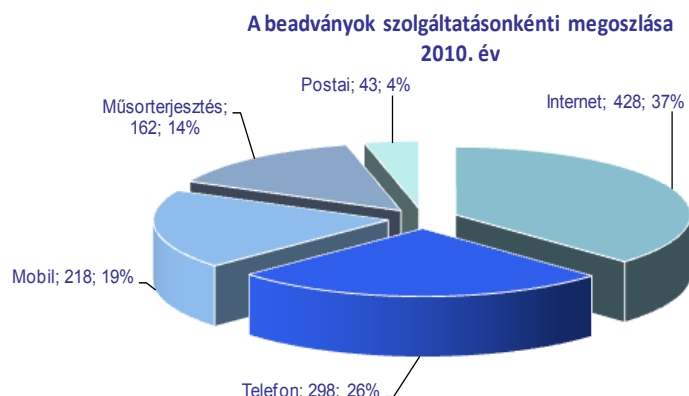
A kérelemre folytatott piacfelügyeleti tevékenység

A hivatalból végzett átfogó vizsgálatok mellett a Hatóság az érintett előfizetők, igénybevevők, fogyasztók által jelzett jogsértések gyanúja esetén kérelemre, illetve a postai szolgáltatások esetében panaszra is folytat eljárásokat. Amennyiben az eljárás eredményeképpen az irányadó jogszabályok, illetve a szolgáltatásra vonatkozó általános szerződési feltételek megsértését állapítja meg, ugyanazokat a szankciókat alkalmazhatja, amelyek a hivatalból indult eljárásokban is rendelkezésére állnak: felhívást adhat ki, bírságot szabhat ki a jogsértő szolgáltatóra, illetve annak vezető tisztségviselőjére, bizonyos információk nyilvánosságra hozatalára kötelezheti a szolgáltatót, vagy maga hozhat nyilvánosságra meghatározott adatokat a jogsértő költségén, valamint rendelkezik az eljárási költségek viseléséről.

23. diagram

Ugyanakkor az előfizető és a szolgáltató között fennálló egyéni jogvitában nincs hatásköre döntést hozni, a felek anyagi követelését, illetve kártérítési igényét egymással szemben nem

24. diagram

ítheti meg. A Hatóság a piaci folyamatok és a jellemző problémák megismerése érdekében folyamatosan elemzi a beérkező kérelmeket és panaszokat, valamint adatot gyűjt arról is, hogy a vizsgálat eredményeképpen sikerült-e az érintett feleknek egyezsége jutniuk. A 2010. évben a Hatósághoz összesen **1149** hírközléssel kapcsolatos kérelem érkezett, ebből **43** volt a postai szolgáltatásokkal

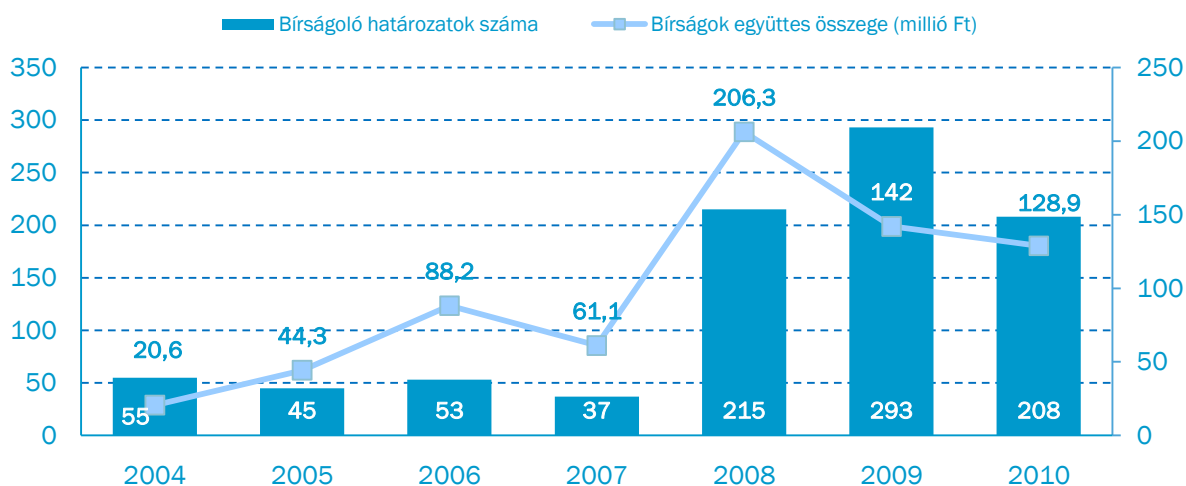
kapcsolatos panasz. Ez az előző év adatához képest **40%-os** növekedést jelent.

A legtöbb kérelem az internet szolgáltatással volt kapcsolatos, (**37%**) de jelentős részt képviseltek a helyhez kötött telefonszolgáltatásokkal kapcsolatos ügyek is. (**26%**) A legkevesebb kifogás az elektronikus hírközlés területén a műsorterjesztéssel volt kapcsolatos, (**14%**) de összességében szemlélve a beadványokat a postai szolgáltatásokkal kapcsolatban még ennél is kevesebb panasz érkezett. (**4%**) A beadványok tárgyköreiket tekintve az előző évekhez hasonlóan döntően az **előfizetői szerződéssel** (szerződés megkötése, megszűnése, megszüntetése, teljesítése – összesen **351** kérelem) és a **számlázással** (előfizető által vitatott szolgáltatói számla, vagy számlatétel – összesen **253** kérelem) kapcsolatos problémákat sérelmeztek. A **szolgáltatás minőségével** kapcsolatos kérelmek száma valamelyest csökkent, de ez nem egyformán jelentkezett minden szolgáltatás típusnál. Különösen az internet szolgáltatás minőségével kapcsolatban jellemzők még mindig a kifogások (**115** kérelem). Az ügyfélszolgálat (**97** kérelem) és a panaszkezelés (**90** kérelem) nem megfelelő működtetése is visszatérő probléma volt. A vizsgálatok nyomán sok esetben volt megállapítható az ügyfelek nem megfelelő, hiányos vagy félrevezető tájékoztatása a panaszok hátterében. A beérkezett kérelmek **22,5%-ban** (**259** ügyben) folytatott le a Hatóság piacfelügyeleti eljárást és **15,2%-ban** (**175** ügyben) került megállapításra jogsértés. Az eljárás megszüntetésére a kérelem visszavonása miatt a beadványok **5%-nál** került sor, ennek oka azonban csak az esetek felében volt az, hogy a kérelmező egyezséget tudott kötni a szolgáltatóval. (**2%**) A Hatóság hatáskörébe tartozó és megalapozottnak bizonyult kérelmek leggyakrabban a panaszkezeléssel, a szerződéskötés és a szerződésmódosítás módjával és a szolgáltatás minőségével voltak kapcsolatosak. Az internet szolgáltatással kapcsolatos kérelmek között 2010-ben is külön csoportot képeznek a mobilinternetre vonatkozó beadványok, mivel itt a máshol is előforduló minőségi, valamint számlázással kapcsolatos problémák jóval koncentráltabban jelentkeznek és a tájékoztatás hiánya is sokkal jellemzőbb az előfizetők és az igénybevevők körében. Mivel ezek a témakörök az előfizetői és a fogyasztói jogok védelme szempontjából kiemelkedően fontosak, az itt jelentkező és a kérelmekből is kiolvasható általános problémák orvoslására a Hatóság 2010-ben is folytatott hivatalból indult átfogó vizsgálatokat. Ezek nyomán várható a szolgáltatók jogkövető magatartásának erősödése, amelynek révén a kérelmek száma is csökkenhet majd.

A piacfelügyeleti tevékenység nyomán alkalmazott szankciók

A piacfelügyeleti tevékenység során feltárt jogsértések miatt alkalmazott leggyakoribb szankció a bírság. A 2010. évben a hivatalból és a kérelem alapján folyt eljárások együttes figyelembevételével összesen **128,9 millió Ft**-ot szabott ki a Hatóság az érintett szolgáltatókra, illetve vezető tisztségviselőikre. Ez az előző évhez viszonyítva majdnem **10%-os** csökkenést jelent.

A bírságoló határozatok száma és az összes bírság,
2004-2010 év

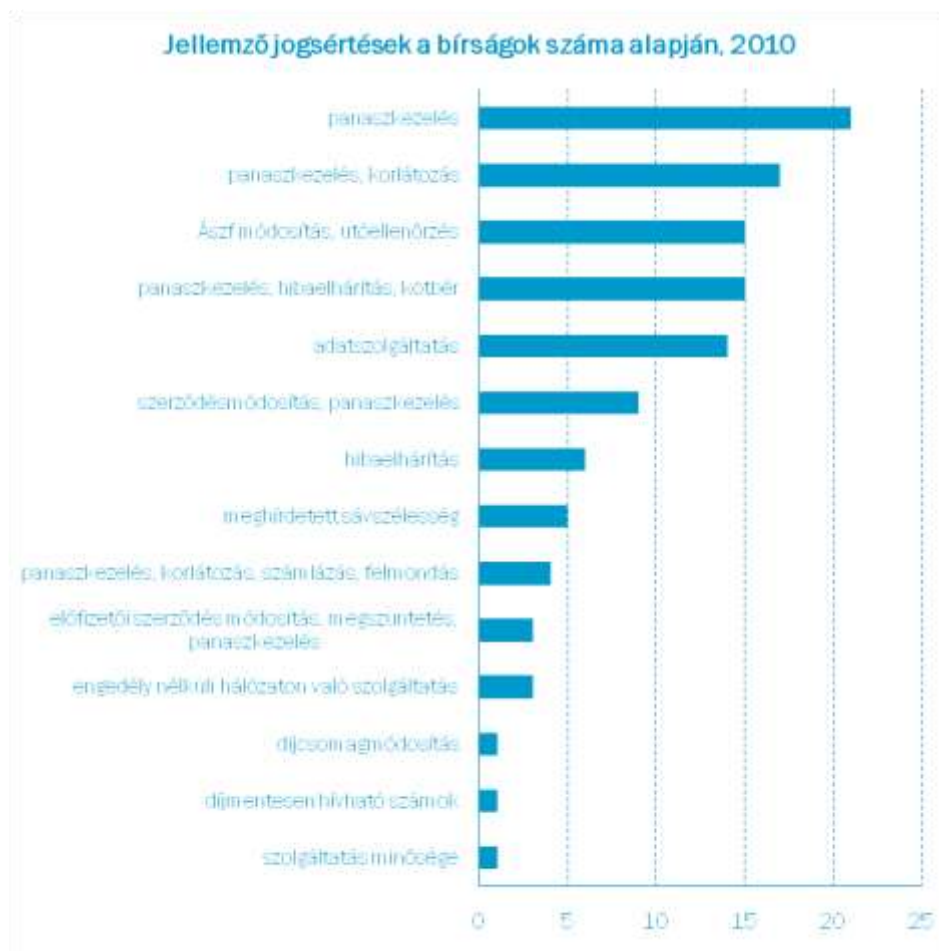

25. diagram

A bírságolásra jellemzően a hivatalból indult eljárásokban kerül sor, 2010-ben az összes bírság **61,6%-a (79,4 millió Ft)** került ilyen eljárásban kiszabásra. A **208** bírságoló határozatból **198** elektronikus hírközlési szolgáltatót, **2** postai szolgáltatót, **8** pedig berendezés forgalmazót érintett. A vezető tisztségviselők bírságolására – jellemzően a jogsértés ismételtisége tekintetével – **60** esetben került sor. A bírságok összegének megoszlását tekintve az elektronikus hírközlési terület dominanciája még egyértelműbb: a **128,9 millió Ft**-ból **127,2 millió** került itt kiszabásra. Megjegyzendő azonban az is, hogy a berendezés piacfelügyelet körében specifikus szankcióként alkalmazható a nem megfelelő termék forgalmazásának megtiltása, illetve elrendelhető a még a piacon lévő termékek kivonása is, amely az érintett forgalmazó számára ugyancsak komoly anyagi veszteséget jelent.

A bírságolás mellett a Hatóság élhet a nyilvánosság erejével is, amelynek különösen nagy szerepe van a fogyasztók széles körét érintő, vagy potenciálisan érintő jogsértések esetében, emellett pedig az érintett szolgáltató számára a piacon versenyhátrányt is jelenthet. A 2010. évben a Hatóság 5 esetben kötelezett valamely elektronikus hírközlési szolgáltatót meghatározott információk közzétételére, ebből 2 eset az internet csomagok sávszélességének közzétételére vonatkozó szabályok megsértéséhez volt köthető.

A kiszabott bírságok számát tekintve a panaszkezeléshez, az általános szerződési feltételek módosításának utóellenőrzéséhez, valamint a szolgáltatáskorlátozáshoz kapcsolódó jogsértések a meghatározók, míg az összértéket tekintve a szerződésmódosításhoz kapcsolódó panaszkezelés nem megfelelőisége, a díjmentesen hívható számok hívása esetén a helytelenül kiszámlázott díj és az általános szerződési feltételek jogszerűtlensége miatt, az utóellenőrzés során kiszabott bírság a legtöbb.

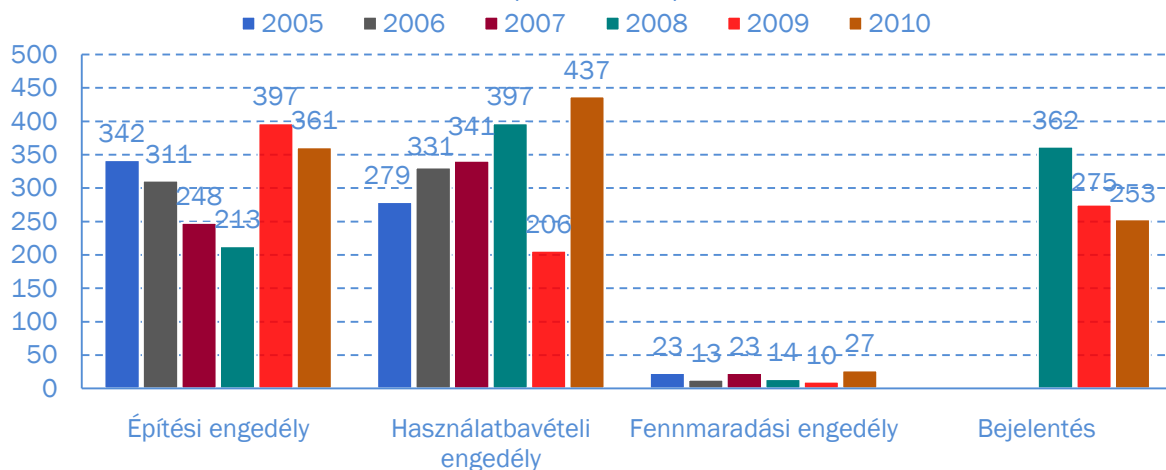

26. diagram

Elektronikus hírközlési építmények

A nyomvonalas hírközlési építményekkel kapcsolatban megállapítható, hogy a kiadott építési engedélyek száma az előző évhez képest csökkent (361, -9%), de a befejezett építkezések nyomán a használatba vételi engedélyeké jelentősen emelkedett (437, +112%).

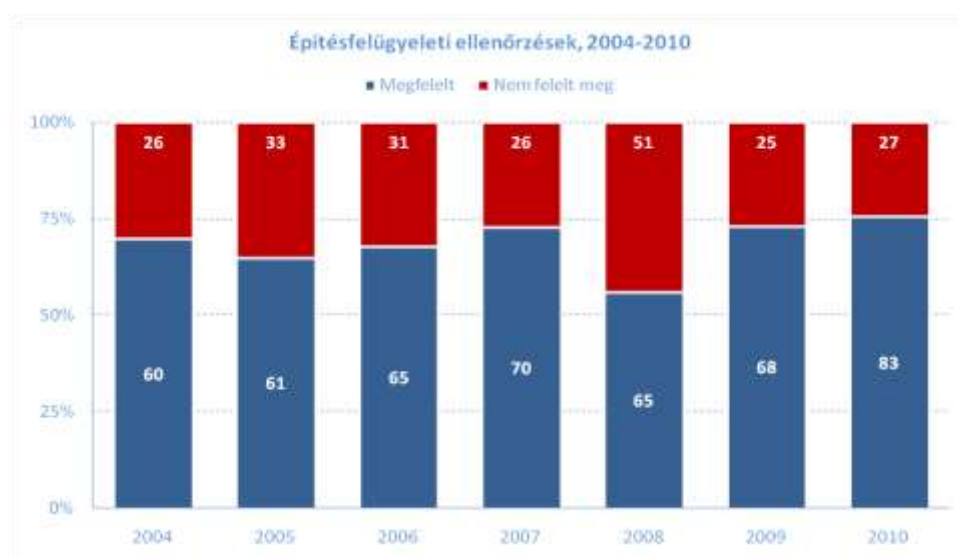
Az elektronikus hírközlési építmények engedélyezésének adatai
(2005-2010.)

27. diagram

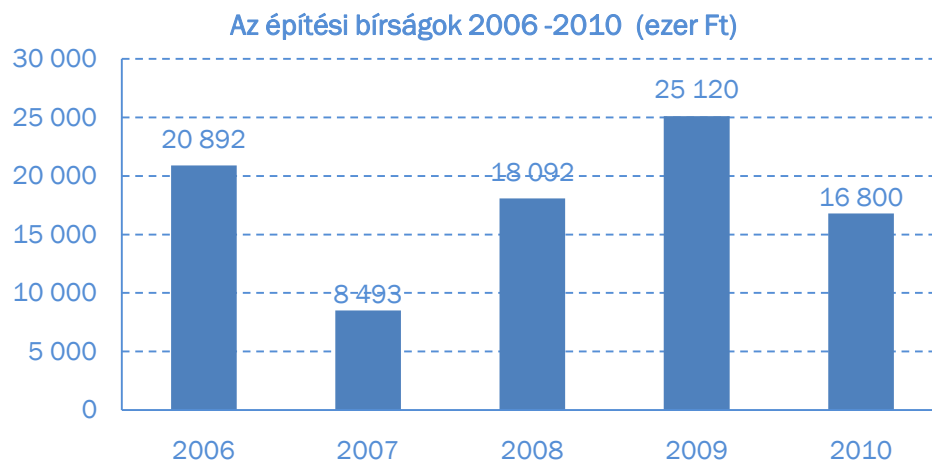
A már kiadott engedélyek alapján bejelentett munkakezdekések száma (3275, -46%) és az érintett beruházási érték (198 millió Ft, -13%) ugyancsak csökkent 2010-ben az előző évihez képest. Ennek oka egyértelműen a piaci válság hatása, valamint az állami megrendelések elmaradása volt. A bejelentett munkakezdekések alapján a jellemző építményfajták a települési kábeltelevíziós hálózatok és az azokat összekötő optikai gerincek, valamint a hálózatok sávszélességének növelését célzó beruházások (pl. helyi optikai hálózat) voltak.

Az építésfelügyelet területén 2010-ben **110** ellenőrzésre került sor, ezek során átlagosan az esetek 30%-ban került feltárássra valamilyen szabálytalanság. (bejelentés nélküli munkakezdekés, építési naplóval kapcsolatos szabálytalanság, felelős műszaki vezető tevékenységének hiányos volta)

28. diagram

Erre tekintettel a Hatóság **16,8 millió Ft** építésfelügyeleti bírságot szabott ki az év során, ez szintén csökkenést jelent az előző évhez képest.

29. diagram

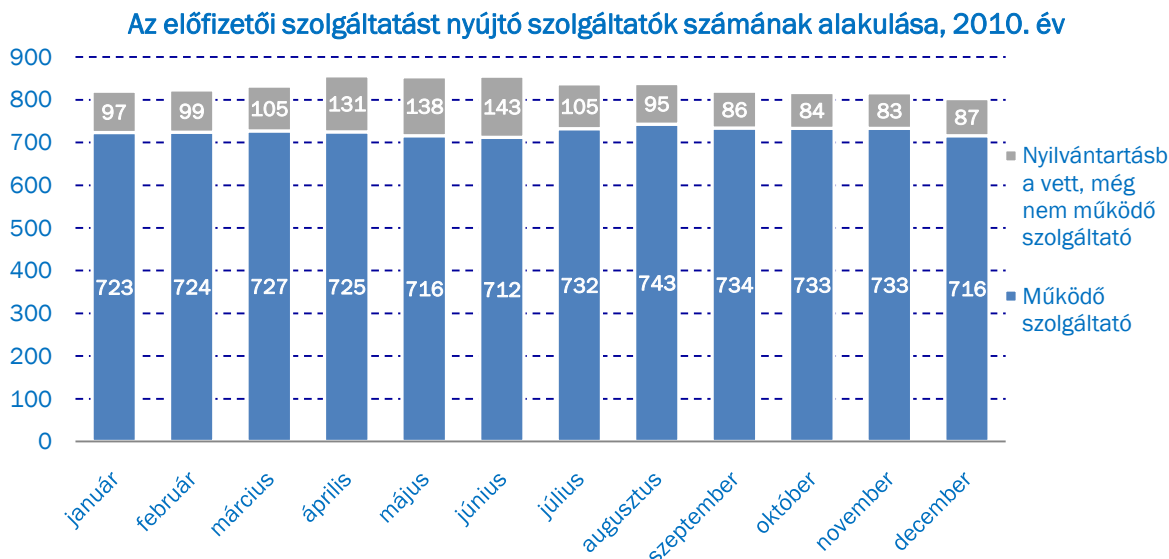
2010-ben a hálózatépítések mérsékelt ütemben folytak. A pályázatok, állami megrendelések hiánya visszavette az építési beruházások volumenét, mind a kivitelezésének száma, mint a beruházott érték vonatkozásában.

30. diagram

Szolgáltatások és szolgáltatók nyilvántartása

A magyar elektronikus hírközlési piac sajátos jellemzője a szolgáltatók magas száma és a szolgáltatók körének állandó változása. A 31. diagram a bejegyzett és működő, valamint az előfizetői szolgáltatást későbbi időpontban megkezdeni szándékozó szolgáltatók számának alakulását havi bontásban.

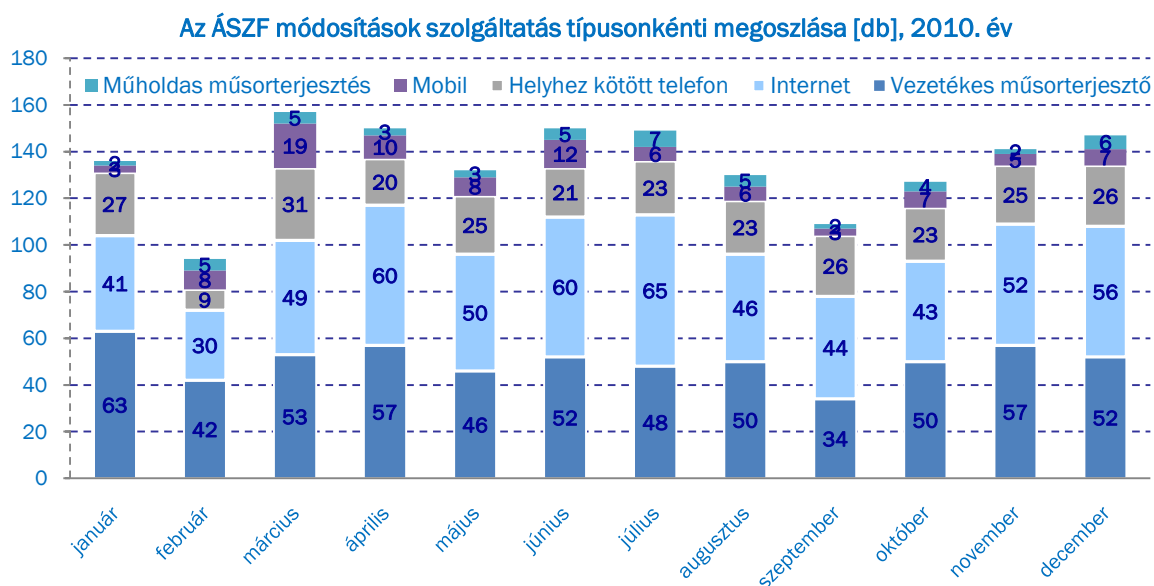

31. diagram

A diagram egyértelműen mutatja azt a tendenciát, hogy a szolgáltatók száma év végére kis mértékben csökkent az év eleji adatokhoz képest.

Az általános szerződési feltételek módosítása

Az általános szerződési feltételek a szolgáltatók által egyoldalúan kialakított, az előfizetői szolgáltatás igénybevételének szabályait rendszerező keretrendszer, melynek kialakításában az előfizetők nem vehetnek részt. Ezért fontos garanciális elem az Eht. azon rendelkezése, mely szerint a szolgáltatónak a hatóság felé az ÁSZF módosítását a hatályba lépése előtt 30 nappal meg kell küldenie, illetve az előfizetőket ezen határidőben megfelelően tájékoztatnia kell.

32. diagram

A szolgáltatásokat vizsgálva megállapítható, hogy a szolgáltatók az internet és a vezetékes műsorterjesztő szolgáltatásokra vonatkozó **ÁSZF-eket módosították a legtöbbször**, ennek oka elsősorban az, hogy ezen a két területen rendkívül sok szolgáltató működik (2010 végén 492 internet-, és 349 televízió-műsorelosztás szolgáltató volt a hatóság nyilvántartásában).

Korlátos erőforrásokkal való gazdálkodás

A korlátos erőforrás gazdálkodás szervezetei, területei

A korlátos erőforrás gazdálkodás magába foglalja a frekvencia- és azonosító gazdálkodás területeit. A korlátos erőforrásokkal való gazdálkodás társadalmi, gazdasági jelentősége miatt különösen fontos terület az Európai Unió és az egyes országok számára egyaránt.

A gazdálkodás körében az NMHH gyakorolja a rádiófrekvenciákra és azonosítókra vonatkozó állami tulajdonosi jogokat, polgári célú gazdálkodást folytat a rádiófrekvenciák és azonosítók vonatkozásában.

A Kormány nem polgári célú frekvenciagazdálkodással kapcsolatos közigazgatási feladatait a Közigazgatási Frekvenciagazdálkodási Hatóság (a továbbiakban: KFGH) látja el.

A konvergens hatóság létrehozásával, és ezzel egyidejűleg a korábban elkülönült hatósági szervezetben és miniszteri alárendeltségben működő polgári és nem polgári célú frekvenciagazdálkodó hatóságok egy hivatali szervezetben való egyesítésével jelentősen megnövekedtek a rádióspektrummal való hatékony, a társadalmi hasznosulás optimumára törekvő gazdálkodás lehetőségei.

A közös hatósági célrendszer, a közvetlen együttműködés, a spektrumgazdálkodást támogató, a polgári és nem polgári célú felhasználói érdekeket egyaránt érvényre juttatni képes egységes mérőszolgálat létrehozása a gazdálkodási hatékonyságot fokozó új lehetőségeket nyitott meg. Így a korábbiakhoz képest lényegesen könnyebbé vált az egységes, a teljes rádióspektrumra kiterjedő rádióspektrum stratégia megalkotása, az egységes, nemzeti frekvenciahasználati nyilvántartás és elektronikus gazdálkodási rendszer létrehozása, a frekvenciagazdálkodáshoz kapcsolódó eljárásrend egységesítése, valamint a polgári- és nem polgári célú felhasználói érdekkonfliktusok kezelése.

A Hatóság a frekvenciagazdálkodás és a hírközlés területén részt vesz a Kormány - jogszabályokban meghatározott - politikájának végrehajtásában. Közreműködik továbbá a Kormány elektronikus hírközléssel kapcsolatos nemzetközi tevékenységének előkészítésében, részt vesz a nemzetközi kötelezettségek végrehajtásában, ellátja a Magyar Köztársaság képviseletét az elektronikus hírközléssel kapcsolatos nemzetközi szervezetekben, kapcsolatot tart az Európai Bizottsággal és más tagállami szabályozó hatóságokkal.

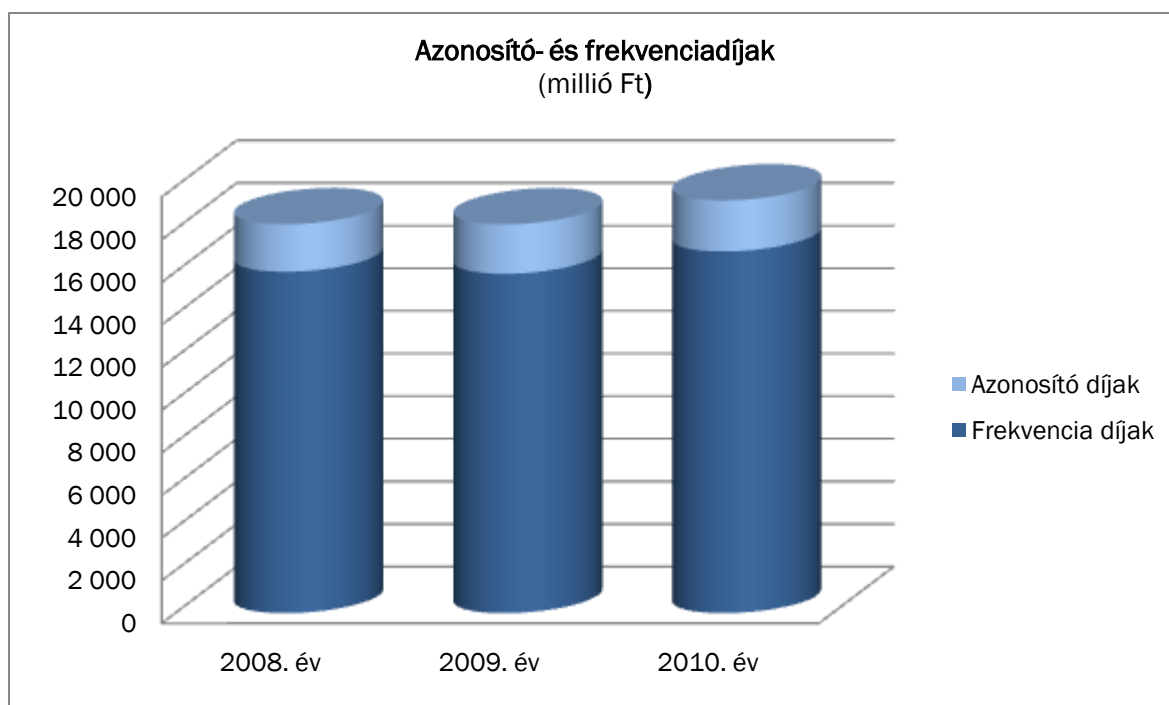
Az NMHH új jogállása a hírközlés – és benne a frekvenciagazdálkodás számára – a korábbi szabályozási struktúrájához képest jelentős változást, függetlenséget eredményezett.

A Hatóság megerősített jogállása, az Elnök rendeletalkotási hatásköre, a frekvenciagazdálkodáshoz kapcsolódó NMHH kompetenciák hosszú távon biztosítják a Hatóság nagyfokú függetlenségét, autonómiáját, a magas színvonalú tevékenység bázisát a korlátos erőforrás gazdálkodás területén.

Polgári célú frekvencia és azonosító gazdálkodás

Az új hatóság létrehozásával a frekvencia- és azonosító gazdálkodás területén a szervezet feladatai alapvetően nem változtak meg, azonban a működési környezetben végbement változások néhány feladatcsoportban erőteljes növekedést eredményeztek.

Az nem elhanyagolható tény, hogy az azonosító- és frekvenciagazdálkodás bevételei megközelítik az évi 20 milliárd forintot. Az utolsó 3 év statisztikáját az alábbi diagram tartalmazza:

33. diagram

2010. évben a frekvenciadíj-bevétel 6,57%-kal, az azonosító díj-bevétel pedig 3,38%-kal nőtt az előző évhez képest.

(millió Ft)	2009. év	2010. év	növekmény
Frekvencia díjak	15,926.60	16,973.50	6.57%
Azonosító díjak	2,317.40	2,395.20	3.36%
Összesen	18,244.00	19,368.70	6.16%

Nem polgári célú frekvenciagazdálkodás

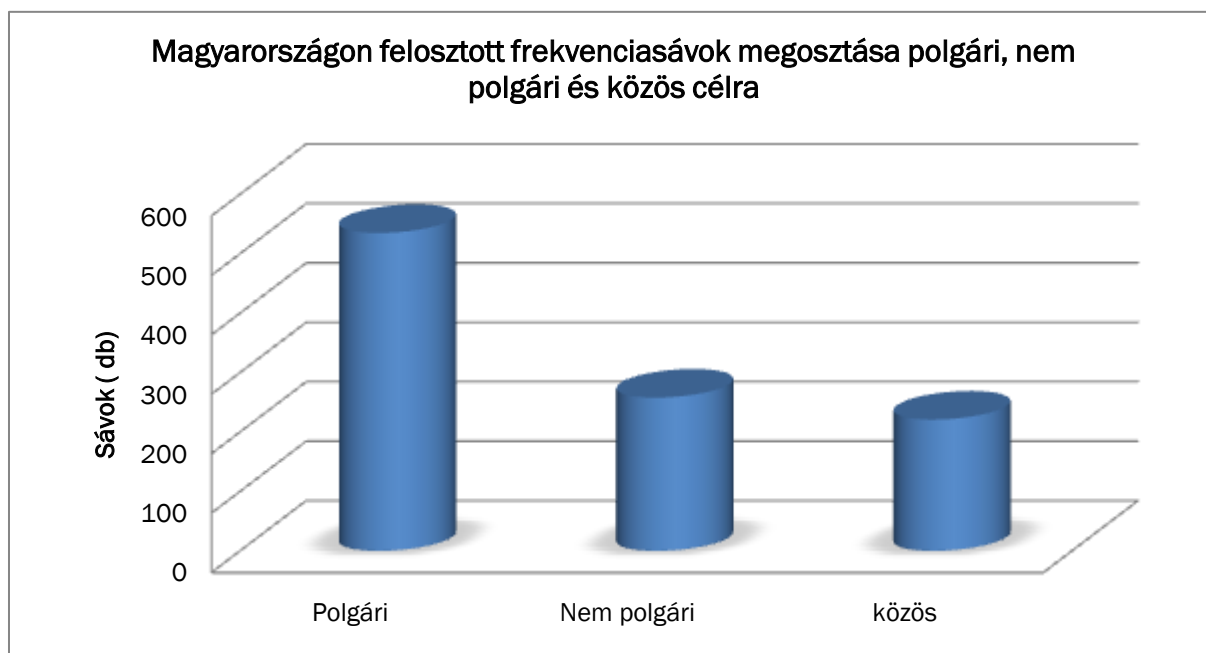
A Kormányzati Frekvenciagazdálkodási Hatóság (a továbbiakban: KFGH) a beszámolási időszakban ellátta – 2010. augusztus 11-ig a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (a továbbiakban: KEKKH), majd ezt követően az NMHH önálló hatáskörű szervezeti egységeként a jogszabályokban megállapított¹⁹ hatósági és egyéb feladatokat, közöttük a NATO Nemzeti Rádiófrekvencia Hivatal teendőit.

A KFGH biztosította a honvédség, a rendvédelmi szervek, a nemzetbiztonsági szolgálatok, valamint a Zártcélú Rendészeti Hálózat és az Egységes Digitális Rádió Rendszer működtetői számára a feladataik ellátásához igényelt frekvenciahasználat feltételeit, folyamatosan képviselte a nem polgári célú frekvenciahasználat érdekeit a frekvenciagazdálkodás hazai és a nemzetközi fórumain, továbbá ellenőrzés és zavarelhárítás céljából működtette a nem polgári célú rádiómérő és rádió-zavarelhárító szolgálatot.

A jelenlegi jogszabályok szerint a nem polgári frekvenciagazdálkodás területén nem kell díjat fizetni.

¹⁹ az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény, a nem polgári célú frekvenciagazdálkodás rendjéről szóló 279/2001. (XII. 23.) Korm. rendelet

A Frekvenciák Nemzeti Felosztási Táblázata szerinti polgári/nem polgári sávok elosztását az alábbi ábra szemlélteti:

1. diagram

A rádiótávközlés szabályozása

2010-ben a frekvenciagazdálkodás az alábbi stratégiai célokra koncentrált:

- szélessávú vezeték nélküli technológiák és mobil rádiótávközlési szolgáltatások bevezetésének elősegítése,
- földfelszíni digitális műsorszórás műszaki feltételeinek biztosítása.

A fenti célok érdekében végzett tevékenységeket és annak eredményeit az alábbiak tartalmazzák.

Szabályozási és szakértői tevékenység

A 2010-es év egyik legfontosabb feladata volt a különböző sávértékesítések, újabb sávhasználatok előkészítése. Ennek során számos tanulmány és döntés-előkészítő anyag készült.

Ilyenek voltak a GSM900, 1800-as az UMTS 2100 MHz-es közcélú mobil szolgáltatások sávátrendezési, sávkiürítési és sávhasználati megoldásai. Vizsgálatok és megoldási alternatívák készültek a 2,3, 2,6, és 26 GHz-es sávok sávfelosztására, tekintettel a sávok felhasználási igényeire és módjára.

A frekvenciahasználatért fizetendő díjak jövőbeni meghatározására indított projektben kidolgozásra került a blokkgazdálkodás körébe tartozó üzleti célú szolgáltatások új sávdíjas modellje, az év végére megteremtődött a jogszabályi feltétele annak, hogy a hatóság kiadja az új díjrendeletet. Emellett megkezdődött a teljes frekvenciadíj rendszer strukturális felülvizsgálata és új egyszerűbb díjmodellek kidolgozása.

A KFGH 2010. évben kiemelt spektrumgazdálkodási kérdésékként kezelte és eredményesen közreműködött a földfelszíni digitális műsorszórás és a honvédelmi célú frekvenciahasználat időbeli összehangolásában az indokolt műsorszórási korlátozások minimalizálásában. Ennek eredményeként a nemzeti digitális átállást a nem polgári célú frekvenciahasználat nem korlátozza, továbbá a digitális hozadék hazai és EU ütemtervek szerinti használatba vételének sincs akadálya.

Jogsabály előkészítés

A rádiótávközlés frekvenciahasználatának jogi alapjait meghatározó kormányrendelet a Nemzeti Frekvenciafelosztási Táblázat (FNFT) és a sávfelhasználási feltételeket meghatározó (RAT) miniszteri rendelet általános felülvizsgálata, strukturális és tartalmi módosításai, valamint a kodifikációs szintű rendeletmódosítás tervezete is elkészült. Ennek során az FNFT-be beépítésre kerültek a Rádiótávközlési Világértekezlet (WRC) határozatainak megfelelő módosítások, az ezzel összefüggő hazai polgári és nem-polgári sávmeegosztások, az EU-s határozatokból eredő jogharmonizációs kötelezettségek implementációja továbbá a 2005. évtől a sávfelosztásban szükségszerű változtatások valamint a sávátrendezésekhez és új rádióalkalmazások bevezetéséhez szükséges sávmeignyítások.

A 2010-es évben azonban több sürgős, szükségszerű FNFT és RAT módosítási terv is készült, amely egyrészt a GSM irányelv kötelező implementációját jelentette, másrészt a sávértékesítések jogi feltételeinek megteremtését készítette elő, valamint több olyan sávmeignyítási, illetve sávátrendezési megoldást rendezett, amely új szolgáltatások bevezetését, illetve a digitális technológia elterjedését segítik.

Az elkészült jogszabálytervezetek elfogadásával számos új rádiótávközlési szolgáltatás bevezetésére, új sávok pályázati és árverési értékesítésére nyílik lehetőség.

A sávfelhasználás szabályozásban megvalósult az Európai Unió által előírt technológia-semlegesség elve, azaz az új sávértékesítések során a felhasználható technológia nincs meghatározva, ugyanakkor a különböző technológiák együttélése zavartalan lesz.

Az EU által meghirdetett „Mobil műholdas távközlés” bevezetéséhez a szolgáltatók frekvenciahasználati engedélyezése elkészült. Ezt a COCOM-MSS-IMP munkacsoportban folyó munka és az NMHH szakértői részvételével is kialakított, majd az EU-s határozatban megjelent szabályozásra épül.

Az EU keretirányelv és engedélyezési irányelv módosítása szükségessé tette az Eht. módosítását. Módosító javaslatok készültek az Eht. „jogharmonizációjára”.

A blokkgazdálkodás körébe vont üzleti célú szolgáltatások általunk kidolgozott sávdíjas modellje alapján elkészült a módosító frekvenciadíj rendelet tervezete.

Az EU tagállamokban kiadásra tervezett műszaki szabályozások magyar kodifikációs eljárásában előírt ellenőrzése és mintegy 50 ilyen tagállami szabályozásának vizsgálata megtörtént.

A KFGH 2010. első félévében a frekvenciasávok nemzeti felosztásának megállapításáról szóló hatályos kormányrendelettel (a továbbiakban: FNFT) összhangban kidolgozott, a nem polgári célú frekvenciasávok felhasználási szabályairól szóló önálló miniszteri rendelet szakértői javaslat tervezetét eredményesen egyeztetette a Nemzeti Hírközlési Hatósággal és a Kormányzati Frekvenciagazdálkodási Tanács keretében a nem polgári célú frekvencia felhasználókkal.

A nem polgári célú frekvenciagazdálkodást közvetlenül szabályozó kormányrendelet módosítására a KFGH a vonatkozó törvényekkel való összhang megteremtése érdekében is kidolgozta szakértői javaslatát. A tervezetet az NMHH felterjesztette az NFM-be.

Az előkészített, fenti tervezetek további egyeztetése azonban csak az elektronikus hírközlés törvényi újraszabályozását követően válik lehetségessé.

Az FNFT²⁰ 2008. évi teljes felülvizsgálatának áttekintéséhez és aktualizálásához a KFGH kidolgozta a nem polgári célú frekvenciagazdálkodás javaslatait és a polgári célú frekvenciagazdálkodás szakértőivel közösen 2010. második félévben eredményesen elvégezte a tervezet aktualizálását.

A hatóság részt vett a jogharmonizációs projektben az azonosító gazdálkodási és számhordozási előírások hazai átültetésének előkészítésében, emellett jelentős részt vállalt az analóg TV adók leállításának ütemezésével kapcsolatos szabályozási feladatok végrehajtásában.

²⁰ Frekvenciák Nemzeti Felosztási Táblázata

Digitális műsorszóráshoz kapcsoló frekvenciagazdálkodási feladatok

A műsorszórási technológia analógról digitálisra történő átállítása hosszú távú program, amely magában foglalja a nemzetközi tervezés és egyeztetés, valamint a magyarországi pályáztatás, és megvalósítás feladatait és annak ellenőrzését.

A földfelszíni digitális televízió műsorszórás pályáztatásának előkészítéséhez vizsgálatok történtek a 2006-ban elfogadott Genfi Terv megvalósítási lehetőségeiről és folytatódtak a nemzetközi koordinációk az átmeneti időszakra. Az aktuális koordinációs helyzet, valamint a hazai analóg felhasználás figyelembe vételével javaslat készült a DVB-T és T-DAB hálózatok frekvencia lehetőségeire.

A digitális műsorszórás bevezetéséhez szükséges műszaki feltételeket a hatóság biztosította. Jelentős eredménynek tartjuk, hogy 7 közszolgálati és 11 kereskedelmi műsor sugárzása valósul meg két országos DVB-T hálózatban, 95% lakossági lefedettséggel.

A szélessávú elektronikus szolgáltatás Európai Unió által kezdeményezett programja miatt a 790-862 MHz sávban előreláthatóan 2013-tól a műsorszórást meg kell szüntetni, az ehhez szükséges műszaki előkészítéseket a hatóság elvégezte.

Ugyanígy megtörtént a jelenleg működő helyi TV adók digitális átállásához szükséges frekvenciaterv elkészítése, nemzetközi egyeztetése, a pályázati kiírás műszaki mellékleteinek összeállítása.

A digitális rádió műsorszóró hálózat (T-DAB) kiépítéséhez szükséges műszaki feltételeket a hatóság biztosítani tudja.

Analóg földfelszíni műsorszóráshoz kapcsolódó frekvenciagazdálkodási feladatok

A jelenlegi analóg földfelszíni **televízió műsorszóró hálózat** bővítése nincs napirenden. Ugyanakkor szükséges a jelenleg működő állomások műszaki jellemzőinek módosítása, a rádióengedélyek szükség szerinti meghosszabbítása. Ennek keretében a hazai és külföldi digitális televíziózás elősegítése érdekében néhány érintett kisteljesítményű adó esetén az NMHH új analóg csatornákat tervezett, csatornacserét kezdeményezett és bonyolította a szükséges engedélyezési eljárásokat.

Az m1 műsorra vonatkozó médiaszolgáltatási jogosultság érvényességi idejének hosszabbíthatóságát engedélyező médiatestületi határozatot követően 16 nagyteljesítményű műsorszóró adó esetében került sor rádióengedélyezési eljárások lefolytatására.

Az analóg földfelszíni rádió műsorszórás esetében a hatóság az URH FM rádiózás hosszú távú fenntartásával és bővítésével számol. A feladatok a jelenlegi rendszer fenntartására, valamint új rádióállomások tervezésére és engedélyezésére terjednek ki.

Ezen belül az alábbi fontos lépések történtek:

- URH-FM **műsorszolgáltatási pályázatok** előkészítéseként több mint 60 rádióadó esetében került sor műszaki feltételrendszer kidolgozására.
- Az MR Zrt. országos közszolgálati rádióműsoraira vonatkozó médiaszolgáltatási jogosultsági idő hosszabbítására vonatkozó Médiatestületi határozatot követően több mint 90 műsorszóró adó esetében történt rádióengedélyezési eljárás.
- A Médiatanács által nyertessé nyilvánított 14 kisközösségi pályázóval történt adat egyeztetéseket követően megtörténtek a médiaszolgáltatási lehetőségek biztosíthatóságával kapcsolatos elemzések és megkezdődött a frekvenciák tervezése.
- A hatóságnál megkezdődtek azok a vizsgálatok, amelyek a közszolgálati műsorok, valamint az országos ellátottságot biztosító kereskedelmi adó hálózatok területi ellátottság különbségének a csökkentésére irányultak.

Hatósági tevékenység

A hatósági feladatok jelentős területét képezik a korlátos erőforrás gazdálkodás munkájának. Az NMHH ügyforgalmának közel negyede, az iratforgalomnak talán ennél is nagyobb része e hatósági ügyekből keletkezik.

A hatósági engedélyezési eljárások (frekvenciakijelölési, rádióengedélyezési eljárások, tervezési adatszolgáltatások, frekvenciadíjak megállapítása kiadása) során, továbbá a szakhatósági feladatok ellátásával, a rádiókezelői vizsgák lebonyolításával kapcsolatosan hozott államigazgatási határozatok, egyéb eljárások számszerűsíthető eredményeit az alábbi táblázat foglalja össze:

Polgári célú hatósági tevékenységek		2010
a.) Kommunikációs szolgálatok		
aa)	repülőgép és hajó fedélzeti engedélyezés során tett áll.ig. eljárási cselekmények	1109
ab)	földi mozgó szolg. engedélyezés során tett áll.ig. eljárási cselekmények	1456
ac)	960 MHz feletti használattal kapcsolatos áll.ig. eljárási cselekmények	3512
b) Rádió műsorszórás		
ba)	besugárzási terv készítéséhez kiadott adatszolgáltatás	22
bb)	besugárzási terv bírálat	13
bc)	kiadott frekvenciakijelölési határozat	20
bd)	kiadott rádióengedély	167
c) TV műsorszórás		
ca)	besugárzási terv készítéséhez kiadott adatszolgáltatás	36
cb)	besugárzási terv bírálat	19
cc)	kiadott frekvenciakijelölési határozat	19
cd)	kiadott analóg rádióengedély	29
ce)	kiadott digitális rádióengedély	68
d) Rádióberendezés bejelentés		1432
da)	regisztrációval kapcsolatos határozatok	701
db)	bejelentett berendezések	731
e) Rádióamatőr szolgálat		

ea)	rádiókezelői vizsgák	11
eb)	rádiókezelői vizsgát tett személyek	89
ec)	rádióamatőr engedélyezés során tett áll.ig. eljárási cselekmények	785
f) Benyújtott fellebbezések		4
g) Ügyfél tájékoztató levelek		821
h) Díjtartozással kapcsolatos levelezések		119
i) Egyéb hatósági ügy		35

Az előző évek statisztikai adatait összehasonlítva az a következtetés vonható le, hogy az engedélyek száma a 960 MHz feletti sávban növekedik, a földi mozgószolgálat hatósági eljárásainak száma 2010-ben csökkent, a többi sávban az eljárások száma a több éves átlaghoz hasonló szinten mozog. A műsorszórás területén az eljárások a digitális területen növekedő tendenciát mutatnak.

Nem polgári célú hatósági tevékenységek	Darabszám
Telepítési célú frekvencia kijelölés	5
Kísérleti célú frekvencia kijelölés	1
Frekvenciakijelölés összesen	6
Rádióengedély	4
Ideiglenes rádióengedély (hazai)	21
Ideiglenes rádióengedély (NATO)	10
Rádióengedély módosítás	4
Rádióengedély összesen	39
Végzés	5
Rádióberendezés nyilvántartásba vétel	4
Adatszolgáltatás összesen	8
Mindösszesen	62

A KFGH e tevékenysége során első fokú hatósági jogkörében engedélyezte a nem polgári célú rádióállomások és rádióhálózatok telepítését, működését, végezte a nem polgári célú rádió berendezések hatósági nyilvántartásba vételét, kiadta a szükséges közigazgatási határozatokat.

A KFGH frekvenciakijelölési eljárások száma alig fele, a rádióengedélyezési eljárások száma mintegy 40%-a az elmúlt évinek, melynek oka elsősorban a gazdasági megszorításokban keresendő.

A korszerű EDR rendszer használatára való átállás csökkentő hatása is jelentkezik az analóg rádió berendezések alkalmazásának alakulásában, ugyanakkor a rádió berendezések nyilvántartásba vétele változatlan tendenciát mutat.

A külföldre vezényelt magyar csapatok, illetve a Magyarországra érkező NATO és partnerségi erők frekvencia igényeinek elbírálása határidőre megtörtént.

A KFGH által hozott hatósági döntések ellen jogorvoslati kérelmet nem nyújtottak be.

A bejelentett zavarok kivizsgálása és a zavartatás megszüntetése minden alkalommal megtörtént

A nem polgári célú frekvencia felhasználók frekvencia igényeinek elbírálásához szükséges hazai és nemzetközi koordinációs eljárások lefolytatása az NMHH-től érkezett igény szerint hiánytalanul megvalósult.

Nem polgári célú hatóság nemzetközi és hazai koordinációs állásfoglalások		
kérelmező	kérelem (db)	állomás (db)
Nemzetközi	87	6617
Hazai	42	341
Összesen	129	6958

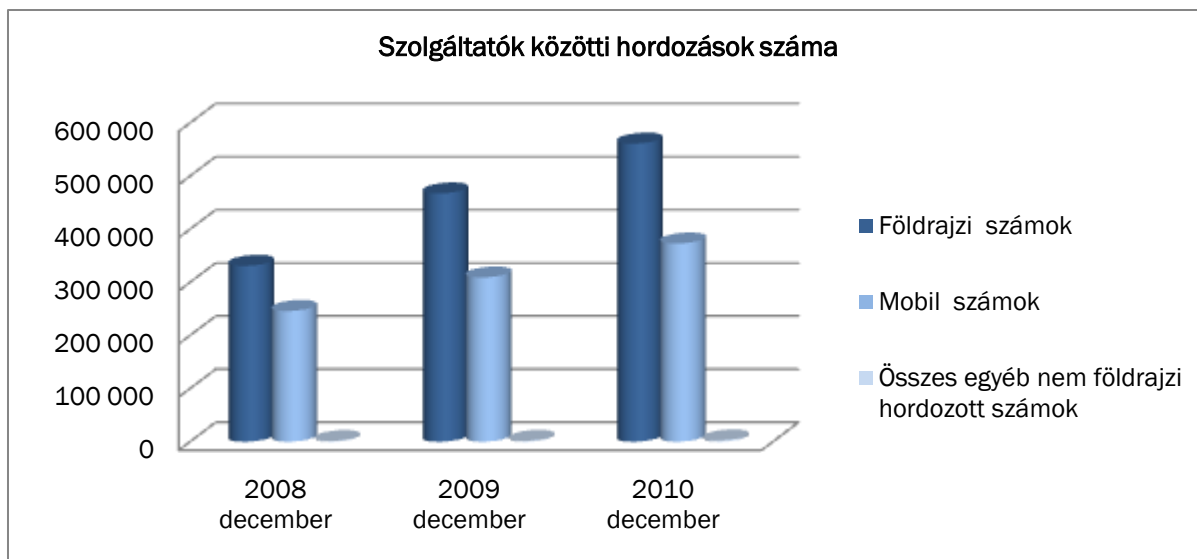
Azonosító gazdálkodási feladatok

A hatóság egyik kiemelt belső feladata volt 2010-ben az egységes számozási rendszerre való áttérést megalapozó tanulmányok, elemzések kidolgozása, amely kiterjedt az átálláshoz szükséges valamennyi feltétel vizsgálatára. Az elemzés a hatástanulmányokkal együtt elkészült.

A számgazdálkodással kapcsolatos **hatósági tevékenység** teljes körű végzése, az Azonosító Gazdálkodási Adatbázis rendszer működtetése 2010-ben is rendben zajlott.

Az azonosító gazdálkodással kapcsolatos eljárások száma 2010-ben is a korábbi évekhez hasonlóan alakult, a december végéig kiadott határozatok és végzések száma 257 darab.

2010. április 1-ei hatállyal módosultak a különleges díjazású szolgáltatás (zöld, kék, emelt díjas) számok éves használati díjai.

35. diagram

Mérőszolgálati tevékenység

A hírközlés védelme, a frekvenciahasználat hatékonysága és káros zavaroktól való mentessége, az elektromágneses összeférhetőség (EMC) biztosítása céljából, valamint a hatékony piacfelügyelet érdekében, a Hatóság rádiómérő és rádió-zavarelhárító szolgálatot (röviden: Mérőszolgálatot) tart fenn.

A mérőszolgálati tevékenységek a speciális méréstechnikai eszközök és módszerek alkalmazásával végzett hatósági feladatok végrehajtását jelentik. Az alkalmazott módszerek, a térből vett jelek analízisére, a térerősség eloszlás vizsgálatára, a berendezés paraméterek mérésére, a zavarforrások behatárolására, irány- és helymeghatározásra terjednek ki. Eszközei a fixen telepített, vagy gépjárműben elhelyezett mérőállomások, a laboratóriumi mérőrendszerek, valamint a speciális kézi műszerek lehetnek.

A mérőszolgálati munkavégzés célja az, hogy támogassa a döntéshozatal folyamatát és fogatosítsa a hatósági jogszabály érvényesítési („enforcement”) intézkedéseket. Tevékenységével információt szolgáltat a hatósági eljárások részére, az elektronikus hírközlés valóságos műszaki adatairól, a frekvenciagazdálkodási, piacfelügyeleti, média-infrastruktúra szabályozási, vagy piacszabályozási döntések előkészítése érdekében és visszacsatolást ad azok eredményességéről.

A Mérőszolgálat tevékenységi körei az alábbiak szerint csoportosulnak:

- rádiómegfigyelés (spektrum-monitoring),
- rádióellenőrzés - és felderítés,
- rádiózavarvizsgálat,
- térerősség és ellátottság mérés,
- EMC mérések, valamint
- piacfelügyeleti (berendezés és szolgáltatás) mérések.

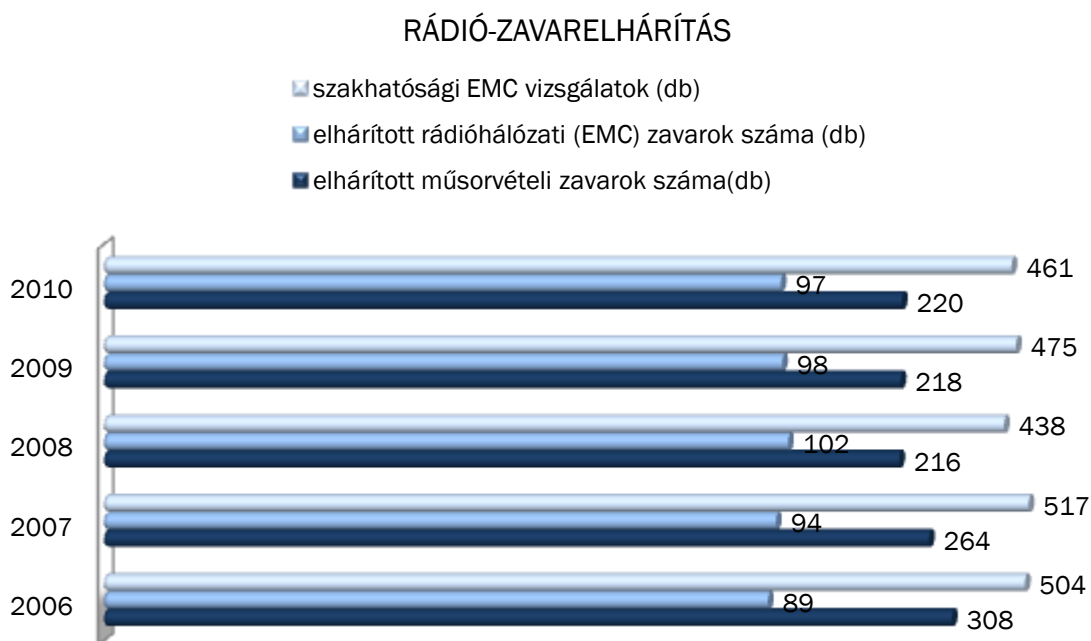
A Mérőszolgálat mérőeszközei és technológiái

A mérési munka eszközigényes tevékenység, melynek eredményessége, megbízhatósága, pontossága és hitelessége a munkatársak szakmai képzettsége mellett, a mérőeszközök és az alkalmazott módszerek alkalmasságától függ. Az országos Spektrum és Interferencia Monitoring (SIMON) rádióellenőrző, mérő és zavarvizsgáló, integrált rendszer a kor legfejlettebb technikai képességeivel rendelkezik. Jelenleg az ország területén, 30 telephelyen és két gépjárműben üzemeltet rádió-monitoring állomást, melynek segítségével felügyeli a frekvenciahasználat rendjét. A rádióállomások helyszíni ellenőrzésére és az illegális, engedély nélküli adások

felderítésére és behatárolására, a rádiózavarok és EMC problémák kivizsgálásához, valamint a műsorvételi zavarok elhárításához 5 speciális, 3 általános mérő-gépkocsi, valamint további 3 zavarvizsgáló mérő-gépkocsi áll rendelkezésre. A Rádióállomások és szolgáltatások ellátottsági és minőségi paramétereinek ellenőrzésére 3 térerősség-mérő gépkocsival rendelkezik. A Hatóság működtet továbbá rádió-monitoring központot, a műholdas adások monitoring állomást, valamint akkreditált mérő és kalibráló laboratóriumot. A mérési munka a mérésadat feldolgozási képességek és az automatizálási funkciók, valamint a rendszerintegráció bővítése nyomán, döntően szoftverfejlesztésekkel vált, illetve válik igazán hatékonná és eredményessé.

A mérőszolgálati tevékenységek eredményei

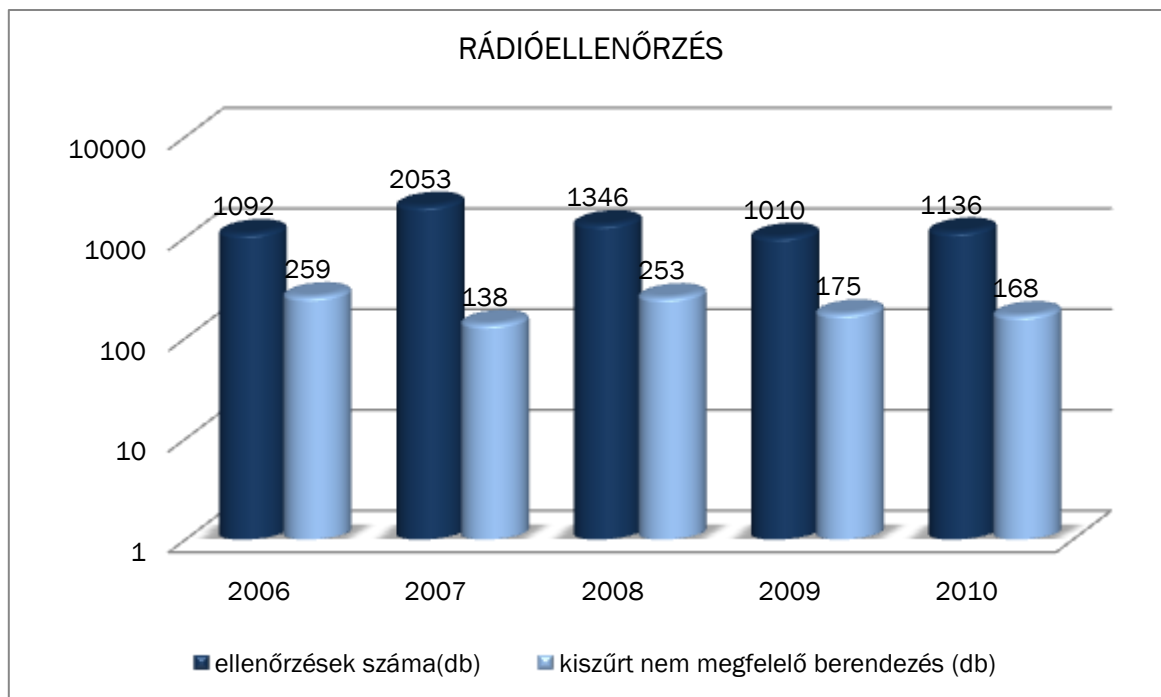
A Hatóság kivizsgálta az elektromágneses spektrumban megjelenő zavarokat és összeférhetőségi (EMC) problémákat, intézkedett azok elhárítására. Biztosította a rádió és televízió vétel zavarmentességét:

36. diagram

Mérésekkel ellenőrizte a piacon lévő rádió berendezések, elektronikus hírközlési végberendezések és nagyfrekvenciás jelet, vagy mellékhatást keltő villamos berendezések alapvető követelményeknek való megfelelőségét;

Felderítette a nem engedélyezett, vagy nem megfelelő, illetve az engedélyezettől eltérő berendezés, vagy frekvencia használatot és intézkedtünk annak megszüntetése érdekében;

- A Hatóság mérési feladatainak teljesítése keretében:
- Eljárt a jogszabályok, vagy hatósági engedélyek, határozatok betartatása, a tisztességes piaci verseny fenntartása, valamint a fogyasztói tudatosság érdekében.
- Az ellenőrzési és megfigyelési adatokból létrehozta a mérési adatbázist és közcélú információs szolgáltatást nyújtunk a mérési eredmények publikálásával;
- Felügyelte a rádió- TV szolgáltatások ellátottsági mutatóit, a kisugárzott jelek műszaki és üzemi jellemzőit;
- Szakértői és kutatási háttérrel biztosította a spektrum és piacsabályozási döntések megalapozására;
- A külföldi társigazgatások, hatóságok rádiózavar bejelentéseit kivizsgálta és intézkedéseket hozott a rádiózavarok elhárítása érdekében, közreműködtünk a nemzetközi rádiózavarok elhárításában;
- Részt vett a nemzetközi rádiómérő programok végrehajtásában.

Kiemelt feladatként jelentkezett az év elején az M6-M60 autópálya átadása előtti EDR lefedettség vizsgálatának két méréssorozatban történt elvégzése.

A Hatóság mérőszolgálati által elvégzett EMC vizsgálat keretében a debreceni P-37, PRV-17 és a kecskeméti ASR 2000 lokátorok kisugárzott rádiófrekvenciás spektrumának meghatározása valósult meg.

A nem polgári célú hatósági ellenőrző és mérő tevékenységet az alábbi táblázat tartalmazza:

Nem polgári célú ellenőrző tevékenység típusa	Végrehajtott (db)
Hatósági ellenőrzés	31
Visszaellenőrzés	1
Rádiómegfigyelés	2
Lefedettségi mérés (EDR)	2
Zavarvizsgálat	5
EMC mérés a polgári hatósággal közösen	2
Összesen	43

A korlátozott erőforrás gazdálkodással összefüggő nemzetközi feladatok

A korlátozott erőforrással való gazdálkodás sajátossága, hogy ezeket az erőforrásokat nemzetközi méretben, közösen használják az országok. Ennek következtében a korlátozott erőforrások különböző szegmenseit az országok között felosztották, védelmet biztosítanak a felhasználók számára, de lehetőséget biztosítanak a két- és többoldalú felhasználás egyeztetésére is.

Ennek következtében a korlátozott erőforrásokkal való gazdálkodás szükségessé teszi az elosztást és a felhasználás szabályozását végző nemzetközi szervezetek munkájában való folyamatos részvételt.

Az NMHH jelentős feladatának tekinthetők azok, melyek külföldön Magyarország érdekeinek érvényesítését, nemzetközi egyezményekben történő szerepvállalását, nemzetközileg elfogadott műsorszóró és távközlési hálózatainak védelmét, fejlesztését szolgálják.

Tekintettel arra, hogy Magyarországon elkülönülnek a polgári illetve nem polgári frekvenciagazdálkodással kapcsolatos feladatok, a nemzetközi munkák is ennek megfelelően kerülnek a megosztásra. Az alábbiakban ezen felosztás szerint foglaljuk össze a jelentősebb nemzetközi tevékenységeket.

Nemzetközi szervezetek munkájában való részvétel

A frekvenciagazdálkodás kiemelt feladata az ország érdekeinek nemzetközi szervezetekben történő képviselete, érvényesítése, a szabályozásban való aktív részvétel. Ez szükségessé teszi, hogy a magyar igazgatás képviseltesse magát a rádiótávközlés szabályozását végző, alábbiakban részletezett nemzetközi szervezetekben.

Európai Unió szervezetekben végzett feladatok:

- Frekvenciahasználati hatékonyság növelése, és az összehangolt európai rádióengedélyezési eljárásokkal foglalkozó COCOM albizottságokban való részvétel;
- Közreműködés az EU frekvenciagazdálkodási politikával foglalkozó munkabizottságaiban (RSPG, RSC).

ITU szervezetekben végzett feladatok:

- Állandóhelyű, a mozgó, a műsorszóró és műholdas szolgálatok és rádióalkalmazások problémáival foglalkozó spektrumgazdálkodási műszaki kérdések vizsgálata és

szabályozása (SG1, SG6, WP 1A, WP 1B, WP 4A, WP 4C, WP 6A, WP 6B, WP 6S, WP 6M, WP 9B, SG8, WP 8A, WP-8F).

CEPT szervezetekben kifejtett tevékenységek:

- Szakértői munka a WRC-2012 Rádiótávközlési Világértekezletet előkészítő munkacsoportjaiban (CPG), az európai közös állásfoglalás kialakítása érdekében;
- Új rádiófrekvenciás technológiák és alkalmazások bevezetésnek előkészítésével összefüggő műszaki feltételek meghatározása (WG FM, ECC PT1, WG SE, SRD-MG, WG FM PT 38), illetve az európai közös frekvencia információs rendszer kialakítása (WG FM EFIS).

Egyéb szervezetekben elvégzett speciális feladatok:

- Nemzetközi Polgári Repülési Szervezettel (ICAO) kapcsolatos frekvenciagazdálkodási témák megvitatása;
- Duna Bizottság és a nemzetközi belvízi hajózás számára szükséges frekvenciák biztosítását végző szervezethez (RAINWAT Committee) kapcsolódó munkabizottsági feladatok végrehajtása.
- A digitális műsorszórással kapcsolatos nemzetközi egyeztetések keretében az NMHH tevékenyen részt vett a nemzetközi szervezetek (pl. WorldDAB, DigiTAG, DRM) munkáiban és a technológiaváltás elősegítése érdekében folyamatosan tájékoztatást adott a magyar helyzetről, és egyúttal figyelembe veszi a tervezéssel, végrehajtással kapcsolatos nemzetközi ajánlásokat, tapasztalatokat.
- Az azonosító gazdálkodás területén folyamatosan részt vett az ITU-T, az ETSI, valamint a CEPT/ ECC munkájában, közreműködünk az európai ajánlások és jelentések kidolgozásában, illetve a nemzetközi szabályozás hazai átültetésében.

A polgári frekvenciagazdálkodással kapcsolatos nemzetközi egyeztetések

A nemzetközi frekvencia koordináció feladata a két illetve többoldalú nemzetközi egyeztetések végzése, a műsorszóró és telekommunikációs eszközök nemzetközileg elfogadott sugárzási paraméterei által elérhető vételkörzetek védelmének biztosítása, valamint közreműködés nemzetközi megállapodások, előírások, ajánlások kialakításában, végrehajtásában.

Nemzetközi koordináció keretében a Hatóság sikeresen egyeztette a magyar bejelentésű CERES-1 műholdas rendszer szolgáltatási területének kiterjesztésére vonatkozó igényt.

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem felkérésére az NMHH bejelentette a Nemzetközi Távközlési Egyesületnek a MASAT-1 nevű rádióamatőr műholdat, mely ez alapján fellőhető és üzembe helyezhető.

Az operatív frekvenciakoordinációs tevékenység számszerűsíthető adatait az alábbi táblázat tartalmazza:

Koordinációs tevékenység	2010
Külföldi digitális műsorszóró adóállomások koordinációja (DVB-T, T-DAB)	171
Külföldi analóg műsorszóró adóállomások koordinációja (TV, URH-FM)	287
Magyar digitális műsorszóró adóállomások koordinációja (DVB-T, T-DAB)	189
ITU-BR körlevelekben megjelent külföldi műsorszóróadók vizsgálata (+URH)	3268
ITU-BR körlevelekben megjelentetett magyar műsorszóró kijelölés	96
Műholdas földi állomások koordinációja (külföldi+magyar)	4
Állandóhelyű és földi mozgószolgálat koordinációja	11900
Légi mozgószolgálat koordinációja	12
Hajóállomások nemzetközi bejelentése	488
Nem polgári célú frekvenciák ITU-BR bejelentése	6

A piacelemzési tevékenységek összefoglalója

(a 2010. december 31-i állapot alapján)

Piac régi száma ²¹	Piac új száma ²²	A piac megnevezése	A piac új megnevezése	Piacelemzési ciklusok
1.	1.	Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára	Hozzáférés nyilvános helyhez kötött telefonhálózathoz lakossági és nem lakossági felhasználók számára.	I. kör: 2005-ben külön határozatok II. kör: 2007-ben közös határozat III. kör: 2010-ben közös határozat
2.		Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára		
3.	Kimaradó piacok	Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára;		I. kör: 2005-ben külön határozatok II. kör: 2007-ben közös határozat III. kör: adatgyűjtés, előkészítő munka
4.		Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára		
5.		Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára		I. kör: 2005-ben külön határozatok II. kör: 2007-ben közös határozat III. kör: adatgyűjtés, előkészítő munka
6.		Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára		
7.		Bérelt vonalak minimális készlete		I. kör: 2005-ben határozat II. kör: 2008-ban határozat III. kör: piacelemzési eljárás, határozat-tervezet előkészítése új adatgyűjtés
8.	2.	Híváskezdeményezés nyilvános helyhez kötött telefonhálózathoz		I. kör: 2005-ben határozat II. kör: 2007-ben határozat III. kör: piacelemzési eljárás, határozat-tervezet nemzeti konzultációra előkészítve

²¹ 2003-as Ajánlás szerint²² 2007-es Ajánlás szerint

Piac régi száma ²¹	Piac új száma ²²	A piac megnevezése		A piac új megnevezése	Piacelemzési ciklusok
					új adatgyűjtés
9.	3.	Hívásvégződtetés egyedi, nyilvános helyhez kötött telefonhálózatban			I. kör: 2005-ben határozat II. kör: 2007-ben határozat III. kör: piacelemzési eljárás, határozattervezet nemzeti konzultációra előkészítve új adatgyűjtés
10.	Kimaradó piac	Tranzitszolgáltatások nyilvános helyhez kötött telefonhálózatban			I. kör: 2005-ben határozat II. kör: 2007-ben határozat III. kör: piac lezárása, monitoring
11.	4.	A fémes hurkok és alhurkok nagykereskedelmi átengedése (beleértve a részleges átengedést is) szélessávú és beszédcélú szolgáltatások nyújtása céljából	Nagykereskedelmi hozzáférés a helyhez kötött hálózat (fizikai) infrastruktúrájához (beleértve a részleges vagy teljes átengedést)		I. kör: 2005-ben határozat II. kör: 2007-ben határozat III. kör: piacelemzési eljárás, nemzeti konzultáció új adatgyűjtés
12.	5.	Nagykereskedelmi szélessávú hozzáférési szolgáltatás			I. kör: 2005-ben határozat II. kör: 2007-ben határozat III. kör: piacelemzési eljárás, nemzeti konzultáció, új adatgyűjtés
13.	6.	Bérelt vonalak nagykereskedelmi végződtetési szegmense			I. kör: 2005-ben határozat II. kör: 2008-ban határozat III. kör: piacelemzési eljárás, határozat-tervezet előkészítése új adatgyűjtés
14.	Kimaradó piacok	Bérelt vonalak nagykereskedelmi trónk szegmense			I. kör: 2005-ben határozat II. kör: 2008-ban határozat III. kör: piac lezárása, monitoring
15.		Nyilvános mobil rádiótelefon-hálózathoz való hozzáférés és nyilvános mobil rádiótelefon-hálózatból történő híváskezdemenyezés;			I. kör: 2005-ben határozat II. kör: 2007-ben határozat III. kör: piac lezárása, monitoring
16.	7.	Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban			I. kör: 2005-ben határozat

Piac régi száma ²¹	Piac új száma ²²	A piac megnevezése	A piac új megnevezése	Piacelemzési ciklusok
				II. kör: 2006-ban határozat III. kör: 2008-ban határozat IV. kör: piacelemzési eljárás, határozattervezet nemzeti konzultációra előkészítve
17.	Kimaradó piacok	Nyilvános mobil rádiótelefon-hálózatokon nyújtott nemzetközi barangolási szolgáltatások nagykereskedelmi nemzeti piaca		A piac a 717/2007. sz. Regulation hatálybalépésével EU szinten kezelt
18.		Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatásának céljából		I. kör: 2008-ban határozat II. kör: adatgyűjtés, előkészítő munka